

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

ZAKLJUČNA STROKOVNA NALOGA VISOKE POSLOVNE ŠOLE

**AZIJSKA INFRASTRUKTURNA INVESTICIJSKA BANKA (AIIB) –
KOMPLEMENTARNOST ALI KONKURENČNOST OBSTOJEČIM
MULTILATERALNIM FINANČNIM INSTITUCIJAM?**

Ljubljana, januar 2017

KAJA KOROŠEC

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisana Kaja Korošec, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, avtorica predloženega dela z naslovom Azijska infrastrukturna investicijska banka (AIIB) – komplementarnost ali konkurenčnost obstoječim multilateralnim finančnim institucijam?, pripravljenega v sodelovanju s svetovalcem doc. dr. Matevžem Raškovičem

IZJAVLJAM

1. da sem predloženo delo pripravila samostojno;
2. da je tiskana oblika predloženega dela istovetna njegovi elektronski obliki;
3. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani;
4. da se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
5. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatorstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom;
6. da sem pridobila vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označila;
7. da sem pri pripravi predloženega dela ravnala v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobila soglasje etične komisije;
8. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;
9. da na Univerzo v Ljubljani neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na svetovnem spletu preko Repozitorija Univerze v Ljubljani;
10. da hkrati z objavo predloženega dela dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi.

KAZALO

UVOD	1
1 AIIB – AZIJSKA INFRASTRUKTURNA INVESTICIJSKA BANKA	3
1.1 Ustanovitev in zgodovinski razvoj AIIB	3
1.2 Članstvo	4
1.3 Kapital in glasovalne pravice	6
1.4 Upravljanje	7
1.4.1 Svet guvernerjev	7
1.4.2 Upravni odbor	8
1.4.3 Predsednik	8
1.5 Cilji, naloge in dejavnosti	8
1.6 Politika delovanja	9
1.6.1 Politika financiranja	9
1.6.2 Okoljski in družbeni okvir	9
2 MEDNARODNA FINANČNA UREDITEV PO 2. SVETOVNI VOJNI	10
2.1 T.i. finančni sistem Bretton Woods	10
2.2 Mednarodni denarni sklad	10
2.3 Svetovna banka	10
3 VZROKI ZA USTANOVITEV AIIB	11
3.1 Majhna vloga Kitajske v obstoječih multilateralnih finančnih institucijah	11
3.1.1 Razvoj in rast Kitajske	11
3.1.2 Kitajski multilateralizem	12
3.1.3 Pobude Kitajske za razvoj AIIB, NDB in sklada za svilno pot	13
3.2 Infrastrukturne investicije v Aziji	14
3.2.1 Kitajska kot investitorica	14
3.2.2 Infrastrukturne investicije v Aziji	15
3.2.3 Potrebe po infrastrukturnih investicijah v Aziji	16
3.2.4 Luknja v financiranju infrastrukture v Aziji	18
3.2.5 Vizija gospodarskega pasu – strategija nove svilne poti oz. »En pas, ena cesta«	19
4 AIIB Z VIDIKA ZDA, JAPONSKE IN EVROPSKIH DRŽAV	20
4.1 Skrbi ZDA	21
4.2 Skrbi Japonske	21
4.3 Odnos EU	22

5 PRIMERJAVA AIIB Z OBSTOJEČIMI MULTILATERALNIMI FINANČNIMI INSTITUCIJAMI	23
5.1 Vloga Kitajske v obstoječih multilateralnih finančnih institucijah.....	23
5.1.1 Vloga Kitajske v Svetovni banki.....	23
5.1.2 Vloga Kitajske v Mednarodnem denarnem skladu	23
5.1.3 Vloga Kitajske v Azijski razvojni banki	24
5.2 Razlike med AIIB in obstoječimi multilateralnimi finančnimi institucijami	24
5.2.1 AIIB in WB	25
5.2.2 AIIB in IMF	26
5.2.3 AIIB in ADB	26
6 DELOVANJE AIIB	27
6.1 Projekti AIIB	27
6.2 Vsesplošni pomen ustanovitve AIIB.....	27
6.3 Izzivi za AIIB	28
SKLEP	29
LITERATURA IN VIRI	32

KAZALO TABEL

Tabela 1: Države ustanovne članice AIIB, razdeljene po regijah	5
Tabela 2: Deleži kapitalskih prispevkov in glasovalnih pravic članic AIIB (dne 7. 8. 2015)	7
Tabela 3: Ključni gospodarski kazalniki za Kitajsko.....	12
Tabela 4: Potrebe po infrastrukturnih investicijah v Aziji med letoma 2010 in 2020	17
Tabela 5: Glasovalni deleži Kitajske, Japonske in ZDA v Skupini Svetovne banke.....	23
Tabela 6: Glasovalni delež Kitajske, Japonske, ZDA in večjih članic EU v Mednarodnem denarnem skladu (IMF)	24
Tabela 7: Glasovalni deleži Kitajske, Japonske in ZDA v Azijski razvojni banki (ADB) .	24

KAZALO SLIK

Slika 1: Konferenca za podpis Memoranduma o soglasju v Pekingu 24. 10. 2014.....	4
Slika 2: Časovna premica pridružitve ustanovnih članic AIIB (2013–2015)	5
Slika 3: Načrt »En pas, ena cesta« oz. oživitve svilne poti	20
Slika 4: Vpisani kapital multilateralnih bank (v milijardah USD).....	25

UVOD

Zaradi tržno usmerjenih reform in povečevanja odprtosti v svetu je Kitajska do nedavnega dosegala velik gospodarski razvoj, ki je tudi v obdobju »nove normalnosti« še vedno impresiven (Rašković, 2015). V moderni zgodovini je Kitajska doživela različne cikle rasti in padcev, v zadnjem času pa predstavlja enega izmed naprednejših svetovnih gospodarstev. V skladu z »novo normalnostjo« se enopartijski politični sistem v skrbi za ohranitev svoje legitimnosti po desetletju t.i. ekscesne rasti, po članstvu v Svetovni trgovinski organizaciji in pod vodstvom predsednika Huja ter premierja Wena v zadnjem času bolj usmerja v počasnejšo, a bolj zdravo in vzdržno rast. Usmerjena je v trajnostni razvoj, zmanjševanje družbenih razlik in blaginjo za celotno prebivalstvo, kakovost javnega sektorja ter rast produktivnosti in dohodkov s pomočjo inovacij ter višje dodane vrednosti. Vse bolj se tudi obrača k podjetniškim investicijam in tehnološko zahtevnejšim izdelkom ter daje večji pomen domači potrošnji, ki naj bi postala gonilo prihodnje gospodarske rasti (Orr, 2016). Vendar pa se na drugi strani sooča tudi s problemi, kot so hitra urbanizacija in velike regionalne razlike, demografska neravnotežja in velike družbene neenakosti, ter tudi s pomanjkanjem delovne sile, presežnimi kapacitetami v določeni težki industriji ter s presežnim varčevanjem in visoko zadolženostjo. Do sedaj je svojo rast spodbujala predvsem z investicijami, konkurenčnost pa gradila na plečih poceni delovne sile (Rašković, 2016).

V zadnjem času se svet vse bolj preveša iz bipolarne v multipolarno svetovno ureditev, kar pomeni, da bodo države med seboj tesno sodelovale in nobena od njih ne bo prevladovala. Tako bodo imele vzpostavljena skupna pravila in ustvarjale bodo skupne koristi. Še posebej težko pa se je s tem sprijazniti Združenim državam Amerike (v nadaljevanju ZDA), ki so imele do sedaj tradicionalno prevladujočo vlogo v svetu, tako v gospodarskem kot političnem in vojaškem smislu. A pri prehodu v t.i. novo multipolarnost bodo imele ZDA bolj omejen vpliv in vire ter naraščajočo konkurenco velikih sil, ki za delovanje ne potrebujejo ameriških vrednot in valute, saj mednarodne odnose vodijo na drug način.

Multilateralne razvojne banke so od nekdaj imele pomembno vlogo pri spodbujanju gospodarskega razvoja in v boju proti revščini. Večinoma so nastale po koncu 2. svetovne vojne, ko so ZDA, Japonska in večji zahodnoevropski narodi prevladovali v svetovnem gospodarstvu. Ureditev upravljanja v multilateralnih razvojnih bankah je bila zasnovana kot del gospodarske in politične svetovne ureditve t.i. sistema Bretton Woods, ki pomembno kroji delovanje svetovnega gospodarstva vse do danes. A v veliki meri je prevladujoča mednarodna gospodarska in finančna ureditev znotraj sistema Bretton Woods »klub starih fantov«, ki se ne želi soočiti s spreminjajočim se razmerjem sil v svetovnem gospodarstvu, zlasti z vidika rasti moči t.i. razvijajočih se gospodarstev, med katerimi v izstopa predvsem Kitajska. Ta je po ocenah Mednarodnega denarnega sklada konec leta 2014 postala največje svetovno gospodarstvo, merjeno z agregatnim bruto domačim proizvodom po kupni moči (t.i. BDP PPP) (Bird, 2014).

Veliko gospodarstev v razvoju ima moč in finančna sredstva, da ustvari nove multilateralne razvojne banke zunaj sistema Bretton Woods, saj so potrebe po razvoju in zlasti financiranju infrastrukture v teh državah ogromne. Kitajska je ena izmed teh držav in je v edinstvenem položaju, da na rastočih trgih deluje kot finančni steber za številne nove pobude in razvija finančne mehanizme, s katerimi bo okrepila politične in gospodarske vezi z drugimi državami v razvoju. Azijska infrastrukturna investicijska banka (v nadaljevanju AIIB) je le ena od novih razvojnih finančnih institucij, ki jih je Kitajska ustanovila. Delno zaradi premajhne vloge znotraj obstoječega mednarodnega sistema Bretton Woods, deloma zaradi krepitev svoje mednarodne politične vloge, delno pa z namenom oplemenititi svoje velike mednarodne denarne rezerve ter odpirati vrata svojega gospodarstva v svet (The Economist, 2016).

Namen moje zaključne naloge je oris naraščajoče vloge Kitajske v mednarodni finančni ureditvi skozi vzpostavitev AIIB. Kitajska ni več revna in nerazvita država, ampak s silovitim gospodarskim razvojem in ogromnimi mednarodnimi denarnimi rezervami postaja vse bolj pomembna tudi na globalnem finančnem trgu.

Cilj moje zaključne naloge je prikazati glavne razloge za ustanovitev AIIB in pričakovane koristi za Kitajsko ter svet. Seveda novoustanovljena banka sproža različne poglede velikih sil, kot so ZDA, ki so AIIB zelo nenaklonjene. Kitajska torej ustvarja lastno institucijo, s katero bo izkoristila svoje zmogljivosti in še okrepila povezave znotraj Azije. Cilj moje zaključne naloge je tudi prikazati novo banko kot pozitivno iniciativo za obstoječi sistem in pomen njene ustanovitve na globalni ravni.

Glede na namen in temeljni cilj so ostali cilji moje zaključne naloge še:

- prikazati vse večjo vlogo Kitajske v svetu,
- opisati politično-ekonomske vzroke za ustanovitev nove multilateralne finančne institucije,
- predstaviti poglede in odzive drugih držav na ustanovitev nove banke,
- primerjati AIIB z obstoječimi multilateralnimi institucijami in dokazati da jih predvsem dopolnjuje in jim ne konkurira.

Glavno vprašanje, ki sem si ga postavila pri pisanju zaključne naloge, pa je: Ali je vloga AIIB komplementarna ali konkurenčna obstoječim multilateralnim finančnim institucijam? To je namreč tudi glavno vprašanje, ki se trenutno pojavlja na globalnem trgu, saj se obstoječe vodilne institucije (npr. Svetovna banka, Mednarodni denarni sklad, Azijska razvojna banka ipd.) bojijo, da bi jih AIIB spodkopala in spremenila ustaljeno mednarodno gospodarsko-politično ureditev. Mnogi v novi banki vidijo alternativo in nov začetek svetovne ureditve, drugi pa dopolnitev obstoječega sistema.

Zaključna naloga je sestavljena iz šestih vsebinskih sklopov. Uvodu, ki z vsebinskim okvirom in raziskovalnim vprašanjem opredeli širši kontekst zaključne naloge, sledi prvo poglavje, v katerem se osredotočam na predstavitev AIIB. Najprej predstavljam osnovne podatke o ustanovitvi in zgodovinskem razvoju, članstvu, kapitalu in glasovalnih pravicah, upravljanju, ciljih, nalogah in dejavnostih ter politiko delovanja novoustanovljene banke. V drugem poglavju opisujem mednarodno finančno ureditev, ki je nastala po 2. svetovni vojni, ko so bili ustanovljeni t.i. sistem Bretton Woods in z njim Mednarodni denarni sklad (v nadaljevanju IMF) ter Svetovna banka (v nadaljevanju WB). V tretjem poglavju opisujem vzroke ustanovitve AIIB, pri čemer izpostavim majhno vlogo Kitajske v obstoječih multilateralnih finančnih institucijah in kitajski potencial za investicije v azijsko infrastrukturo. V četrtem poglavju se osredotočam na odnos in reakcije ZDA, Japonske in Evrope na ustanovitev AIIB. V petem poglavju opisujem vlogo Kitajske v obstoječih multilateralnih institucijah in AIIB primerjam z obstoječimi institucijami, kot so WB, IMF in Azijska razvojna banka (v nadaljevanju ADB), v šestem poglavju predstavljam njihovo delovanje, torej bolj natančno opredeljujem projekte, ki so jih že izvedli, pomen ustanovitve banke in pa izzive, s katerimi se bodo soočili. Sklep je namenjen povzetku končnih ugotovitev in odgovoru na temeljno raziskovalno vprašanje.

1 AIIB – AZIJSKA INFRASTRUKTURNA INVESTICIJSKA BANKA

1.1 Ustanovitev in zgodovinski razvoj AIIB

AIIB je bila ustanovljena na pobudo kitajske vlade s strani kitajskega predsednika Xi Jinpinga na državnem obisku v Indoneziji oktobra leta 2013. Po mnogih neformalnih sestankih in petih formalnih pogajanjih je ob prisotnosti kitajskega predsednika Xija 24. 10. 2014 21 članic v Pekingu podpisalo Memorandum o sodelovanju (angl. *MoU – Memorandum of understanding*). 31. 3. 2015 je bil rok za pridobitev statusa »ustanovne članice« AIIB. Koncept je pritegnil pozornost držav s celega sveta. Velika Britanija je postala ena izmed prvih držav, ki je oznanila, da bo postala ustanovna članica, kljub ostremu nasprotovanju ZDA. Po zadnjih prijavih je bila 15. 4. 2015 oblikovana dokončna skupina ustanovnih članic, sestavljena iz 57 držav, med katerimi ni bilo Slovenije. Mnoge izmed teh držav so že imele vlogo v obstoječih multilateralnih razvojnih bankah. Po podpisu Memoranduma o sodelovanju je sledil prvi korak na poti do ustanovitve AIIB, in sicer pogajanja v zvezi s členi sporazuma, ki so bila hitra in so pomirila skrbi drugih držav (Sekine, b.l.).

Novembra 2014 so se v mestu Kunming na jugu Kitajske zbrali pogajalci iz prvotne skupine ustanovnih članic in začeli pogajanja o členih sporazuma. Pogajanja so se nadaljevala naslednje leto januarja na drugem srečanju v Mumbaju v Indiji, sledila sta najprej tretji krog pogajanj marca v Astani v Kazahstanu in četrti aprila v Pekingu. Pogajanja so se zaključila s petim krogom, ki je potekal maja 2015 v Singapurju. Pogajanja

o členih sporazuma so bila odprta tako za ustanovne članice kot za druge zainteresirane države, saj banka deluje po načelih odprtega in vključujočega regionalizma. Pogajanja so privedla do podpisa končnega sporazuma s formalnim podpisom pogodbe 29. 6. 2015 (Mishra, 2015).

Ameriški dolar (v nadaljevanju USD) predstavlja uradno valuto AIIB, uradni jezik pa je angleščina (Fisher, 2016). Sedež banke je v Pekingu, njen predsednik pa prihaja iz Kitajske (Bob, Kawai, Sun, & Harris, 2015).

Slika 1: Konferenca za podpis Memoranduma o soglasju v Pekingu 24. 10. 2014

Vir: B. Farrar, The AIIB: What Happens When the World Grows Weary of Waiting, 2015.

1.2 Članstvo

Tabela 1 prikazuje vseh 57 držav, ki veljajo za ustanovne članice AIIB. Od tega je 37 držav članic iz Azije, ostale pa prihajajo iz drugih regij. Ustanovne članice vključujejo 3 države iz vzhodne Azije, 10 iz jugovzhodne Azije, 2 iz Oceanije, 6 iz Južne Azije, 7 iz Osrednje Azije in držav nekdanje Sovjetske zveze, 9 iz Bližnjega vzhoda, 17 iz Evrope, 1 iz Latinske Amerike ter 2 iz Afrike (Sekine, b.l.).

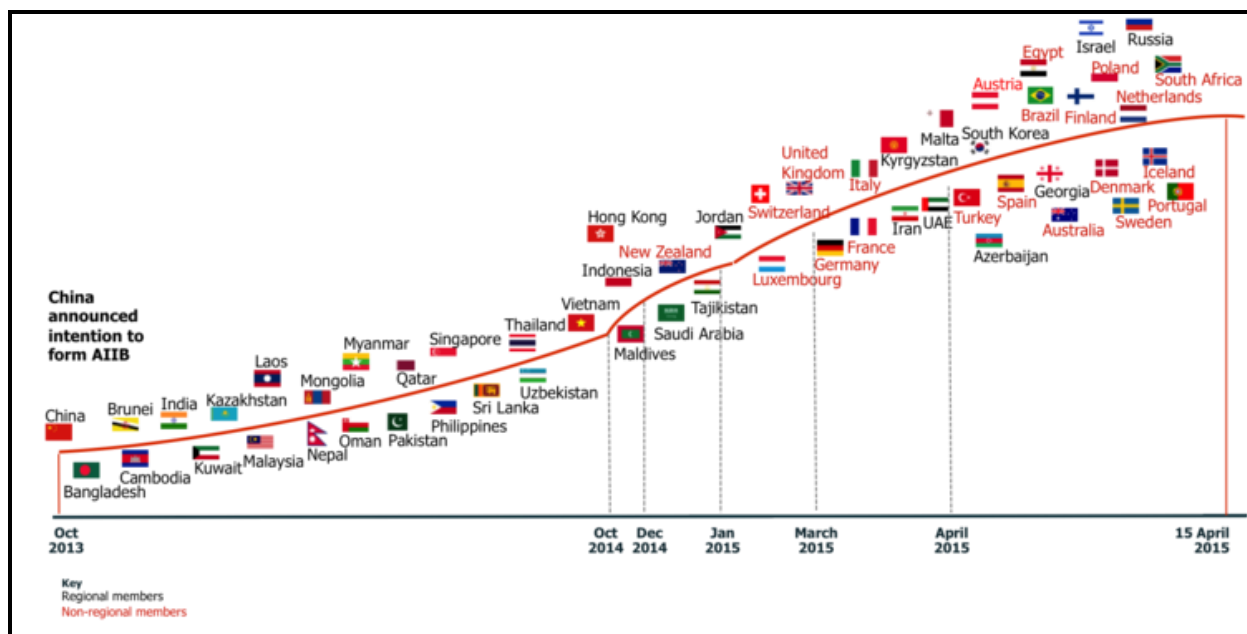
Tabela 1: Države ustanovne članice AIIB, razdeljene po regijah

Regija	Države ustanovne članice
Vzhodna Azija	Kitajska, Mongolija, Južna Koreja
Jugovzhodna Azija	Singapur, Tajska, Malezija, Brunej, Filipini, Kambodža, Laos, Mjanmar, Vietnam, Indonezija
Oceanija	Nova Zelandija, Avstralija
Južna Azija	Indija, Nepal, Bangladeš, Šrilanka, Pakistan, Maldivi
nekdanja Sovjetska zveza, osrednja Azija	Kazahstan, Uzbekistan, Tadžikistan, Georgia, Rusija, Kirgizistan, Azerbajdžan
Srednji vzhod	Oman, Katar, Kuvajt, Saudska Arabija, Jordan, Turčija, Izrael, Iran, Združeni arabski emirati
Evropa	Združeno kraljestvo, Francija, Italija, Nemčija, Luksemburg, Švica, Avstrija, Nizozemska, Danska, Finska, Švedska, Islandija, Portugalska, Norveška, Malta, Španija, Poljska
Latinska Amerika	Brazilija
Afrika	Egipt, Južna Afrika

Vir: E. Sekine, *Aims and Prospects of the Asian Infrastructure Investment Bank Proposed by China, b.l., str. 2, tabela 2.*

Slika 2 prikazuje časovno premico pridružitve regionalnih in neregionalnih ustanovnih članic k novoustanovljeni banki AIIB. Iz slike lahko vidimo, je k AIIB pristopilo največ držav Evropske unije (v nadaljevanju EU) zlasti po marcu 2015, med ustanovnimi članicami pa je iz držav srednje in vzhodne Evrope (t.i. CEE-skupina držav) le Poljska.

Slika 2: Časovna premica pridružitve ustanovnih članic AIIB (2013–2015)

Vir: C. Arnott, *More than 50 countries sign up to be members of AIIB, 2015.*

1.3 Kapital in glasovalne pravice

AIIB je bila na začetku kapitalizirana s 50 milijardami USD in s končnim odobrenim kapitalom v višini 100 milijard USD, kar jo uvršča med srednje velike multilateralne banke. Države, ki so se zanimale za vstop v AIIB, so se strinjale, da se prispevki za osnovo kapitala in glasovalne pravice določijo na podlagi bruto domačega proizvoda (v nadaljevanju BDP) posamezne države. Posledično je Kitajska postala država z največjim prispevkom kapitala in napovedala, da je pripravljena prispevati 50 % kapitala, s čimer je želela dokazati, kako močno podpira razvoj banke (Sekine, b.l.). Omeniti pa je tudi treba, da lahko banka poleg odobrenega kapitala dodatno sprejme še posebna sredstva za povečanje svojih virov in upravlja s skrbniškimi skladi, ki so ločeni od bilance stanja.

Glasovanje je sestavljeno iz: osnovnih glasov (12 % vseh glasov, ki so enakomerno razdeljeni med članice), glasov ustanovnih članic (vsaka ustanovna članica ima 600 »glasov ustanovnega člana«) in glasov, usklajenih z deležem članice v osnovnem kapitalu banke. Medtem ko Kitajska nima formalne pravice veta pri odločitvah v zvezi s projekti, pa jim njihov glasovalni delež dejansko omogoča veto v pomembnih odločitvah, ki zahtevajo »super večino«, kar pomeni najmanj 75 % glasov in odobritev dveh tretjin vseh držav članic. Odločitve, pri katerih ima Kitajska veto, so: povečanje kapitala banke, povečanje števila članic, širjenje poslovanja, sprememba velikosti uprave, imenovanje ali odstranjevanje predsednika, odstranjevanje članic, distribucija sredstev in sprememba členov. Za regionalne članice obstajajo posebne pravice, tako bodo na primer vedno imeli najmanj 75 % celotnega kapitala. V nasprotju z drugimi multilateralnimi razvojnimi bankami AIIB omogoča članstvo tudi neregionalnim članicam, s čimer pušča odprta vrata Tajvanu in Maldivom (Callaghan & Hubbard, 2016).

Kot je razvidno v Tabeli 2, kitajski kapitalski prispevek znaša kar 29,8 milijarde USD. Avgusta 2015 je bila Kitajska s 30,3 % kapitalskim deležem in 26,1 % glasovalnih pravic največji delničar AIIB. Vsako povečanje števila ustanovnih članic bi seveda znižalo njen delež kapitala in glasovalnih pravic. Na drugem mestu je Indija z 8,5 % kapitalskim deležem in 7,5 % glasovalnih pravic, sledi ji Rusija s 6,7 % kapitalskim deležem in 5,9 % glasovalnih pravic. Na četrtem mestu je Nemčija s 4,6 % kapitalskim deležem in 4,1 % glasovalnih pravic.

Tabela 2: Deleži kapitalskih prispevkov in glasovalnih pravic članic AIIB (dne 7. 8. 2015)

	Kapitalni prispevek (v milijardah USD)	Kapitalni delež (v %)	Glasovalne pravice (v %)
Regionalne članice	75,0	75,0	73,2
Kitajska	29,8	30,3	26,1
Japonska	-	-	-
Indija	8,4	8,5	7,5
Rusija	6,5	6,7	5,9
Koreja	3,7	3,8	3,5
Avstralija	3,7	3,8	3,5
Indonezija	3,4	3,4	3,2
Turčija	2,6	2,7	2,5
Saudska Arabija	2,5	2,6	2,5
Kitajski Tajpej	-	-	-
Iran	1,6	1,6	1,6
Neregionalne članice	25,0	25,0	26,7
ZDA	-	-	-
Zahodna Evropa	20,3	20,7	22,1
Nemčija	4,5	4,6	4,1
Francija	3,4	3,4	3,2
Združeno kraljestvo	3,1	3,1	2,9
Italija	2,6	2,6	2,5
Španija	1,8	1,8	1,8
Brazilija	3,2	3,2	3,0

Vir: D. Bob, M. Kawai, Y. Sun, & T. Harris, *Asian infrastructure investment bank: China as responsible stakeholder?*, 2015, str. 16, tabela 2.

1.4 Upravljanje

AIIB ima strukturo tristopenjskega upravljanja, ki jo sestavljajo (Bob et al., 2015): svet guvernerjev, upravni odbor in vodstvo s predsednikom banke na čelu. Kot sem že omenila, prihaja trenutni predsednik iz Kitajske.

1.4.1 Svet guvernerjev

Svet guvernerjev je sestavljen iz enega guvernerja in enega namestnika guvernerja iz vsake države članice, ki se sestanejo enkrat letno. Predstavlja najvišji organ odločanja, lahko pa za odločanje pooblasti tudi upravni odbor. Njegove naloge zajemajo priznavanje in suspendiranje članic, povečanje in zmanjšanje osnovnega kapitala, dodelitev neto dohodka in določitev rezerv, izvolitev predsednika banke, spreminjanje velikosti in sestave uprave, spreminjanje členov sporazuma itd. Nekatere od teh odločitev se sprejemajo s kvalificirano večino glasov, druge pa s t.i. »super večino« (75 % glasov) (Asian Infrastructure Investment Bank, 2016a).

1.4.2 Upravni odbor

Upravni odbor deluje na podlagi nerezidenčne osnove, kar pomeni, da direktorji ne živijo v Pekingu, kjer je sedež banke. Za določanje pomembnih politik in zadev se redno sestajajo na sestankih ali pa se dogovarjajo prek elektronskih srečanj. Odgovorni so za vodenje poslov. Upravni odbor je sestavljen iz 12 direktorjev, izmed katerih ima vsak dva namestnika. 9 direktorjev izberejo regionalne članice, ostale 3 pa izberejo neregionalne članice (Dajani-González, 2015). Sestava upravnega odbora je zaradi prisotnosti neregionalnih članic zagotovo bolj učinkovita, saj zagotavlja strateški pregled in odgovorno upravljanje.

1.4.3 Predsednik

Predsednika izbere upravni odbor, njegov mandat traja 5 let. Po končanem mandatu je kandidat lahko ponovno določen za predsednika, vendar samo še enkrat (Dajani-González, 2015). Na ustanovni seji 16. 1. 2016 so ob razglasitvi odprtja banke izvolili predsednika Jin Linquna. Poleg tega vrhovno vodstvo sestavlja še 5 podpredsednikov, ki so v prvem mandatu (Asian Infrastructure Investment Bank, 2016b): sir Danny Alexander, dr. Kytack Hong, dr. D. J. Pandian, dr. Joachim von Amsberg in dr. Luky Eko Wuryanto.

1.5 Cilji, naloge in dejavnosti

AIIB je pozicionirana kot medvladni organizem za podporo multilateralnega razvoja v azijski regiji, saj je njen glavni cilj financiranje infrastrukturnih projektov v Aziji.

Sekine (b.l.) meni, da je njena glavna naloga sodelovanje s finančnimi institucijami, kot so WB, IMF in ADB, od katerih je tudi povzela številne standarde in metode. Določene predpise je tudi prilagodila, z namenom povečanja učinkovitosti delovanja in izboljšanja zapletenih praks. Njen načrt torej je, da se sklicuje na primere uspešnih modelov upravljanja obstoječih multilateralnih institucij in s tem pripomore k regionalnemu sodelovanju in partnerstvu, ki bi s skupnimi močmi pokrilo infrastrukturne potrebe v azijski regiji.

Callaghan in Hubbard (2016) pa menita, da je glavna naloga banke spodbujati javne in zasebne naložbe v regiji ter prevzemati naložbe, ki ne morejo biti financirane s strani zasebnega bančnega sektorja. Banka lahko zagotovi tudi mehanizem za spodbuditev in usklajevanje financiranja iz različnih virov, vključno s projekti izven nacionalnih meja. AIIB je ohranila prožnost pri členih glede prihodnjih usmeritev, tako da njeno poslovanje ni omejeno.

Svoj način delovanja opisuje z besedami »vitko«, »čisto« in »zeleno«, pri čemer se vitkost nanaša na učinkovit management, sestavljen iz visoko usposobljenega osebja. Čistost se navezuje na etično organizacijo z ničelno stopnjo tolerance za korupcijo, beseda »zeleni« pa na institucijo, usmerjeno v spoštovanje okolja. Njene dejavnosti so osredotočene na razvoj infrastrukture in drugih proizvodnih sektorjev v Aziji, in sicer predvsem energetskega sektorja, transporta in telekomunikacij, infrastrukture na podeželju in razvoj kmetijstva, oskrbe z vodo in sanitarijami, varstvo okolja ter razvoj mest in logistiko (Asian Infrastructure Investment Bank, 2016c).

1.6 Politika delovanja

1.6.1 Politika financiranja

Projekti, ki jih bo AIIB financirala, ne bodo smeli biti izbrani na podlagi spodbujanja interesov Kitajske, ampak na podlagi najboljših interesov držav posojilojemalk. Njihova posojila naj bi bila hitrejša in učinkovitejša v primerjavi z obstoječimi multilateralnimi razvojnimi bankami, za katere velja počasen, birokratski in tvegan pristop. Njihove metode poslovanja so raznolike. Kot multilateralna banka bodo omogočali posojanje na mednarodnih trgih in prejemniki financiranja ne rabijo biti članice banke. Financiranje banke bo odvisno od strukture upravljanja, izbora projektov in procesov kreditne analize, posojilne politike ter nadzora in revizijskih postopkov. Odločitve AIIB o posojilih morajo temeljiti na podrobnih analizah kreditnih sposobnosti držav, kakršne prakticira tudi IMF (Callaghan & Hubbard, 2016).

1.6.2 Okoljski in družbeni okvir

Pri velikih infrastrukturnih projektih se bodo srečavali z okoljskimi in družbenimi vprašanji, zato so marca 2016 pripravili osnutek za okoljski in družbeni okvir, s katerim so vzpostavili stroge postopke in zaščitne politike. Poleg tega so poskrbeli tudi za temeljite postopke nadzora, notranjo in zunanjo funkcijo revizije ter neodvisne postopke ocenjevanja. Infrastrukturni projekti, ki jih bo banka financirala, bodo temeljili na mednarodnih javnih razpisih (Callaghan & Hubbard, 2016).

Nasprotniki banke se na podlagi preteklih izkušenj financiranj infrastrukturnih projektov bojijo, da bodo sodelovali pri projektih, ki slabo vplivajo na okolje in človekove pravice. Še posebej veliki projekti imajo lahko negativen vpliv na okolje in posledično na prebivalce, saj lahko povzročijo razdor skupnosti in zahtevajo, da se prebivalci izselijo.

Da bo AIIB resnično multilateralna ustanova, pa bo morala imeti mednarodno delovno silo, kar je pomembno tudi z vidika zagotavljanja raznolikih spretnosti, potrebnih pri izvajanju infrastrukturnih projektov (Bob et al., 2015).

2 MEDNARODNA FINANČNA UREDITEV PO 2. SVETOVNI VOJNI

2.1 T.i. finančni sistem Bretton Woods

Pred 1. svetovno vojno je mednarodna trgovina temeljila na t.i. zlatem standardu, ki je zagotavljal stabilnost valut v razmerju do zlata. Po 2. svetovni vojni pa se je bilo nemogoče vrniti na sistem zlatega standarda zaradi premajhnih količin in neenakomerne razporeditve zlata. Želeli so si vzpostaviti nov mednarodni monetarni sistem, ki bi upošteval izkušnjo zlatega standarda, prav tako pa tudi izkušnjo depresije iz 20. let 20. stoletja in zagotavljal učinkovito povojno obnovitev. Tako so se julija 1944 na mednarodni konferenci v ameriškem mestu Bretton Woods v zvezni državi New Hampshire zbrali predstavniki 44 držav in podpisali sporazum.

Dogovor je zajemal sistem konvertibilnih valut in proste trgovine. Ustanovili so sistem fiksnih valutnih tečajev in določili dolar kot svetovno rezervno valuto. Države so morale vzpostaviti pariteto državnih valut v razmerju do zlata. Na osnovi sporazuma Bretton Woods so ustanovili tudi IMF in Mednarodno banko za obnovo in razvoj (IBRD), danes poznano kot eno izmed petih institucij WB, s funkcijo zbiranja denarja za financiranje razvoja (Stephey, 2008).

Prvotni sistem Bretton Woods je leta 1971 razpadel zaradi ameriškega trgovinskega primanjkljaja ter uvoza s tiskanjem dolarjev brez pokritja in kopičenja rezerv. Po tem je dolar izgubil svojo vrednost in prevladal je sistem t.i. gibljivih menjalnih tečajev, ki velja še danes (Braithwaite & Drahos, 2001).

2.2 Mednarodni denarni sklad

IMF je organizacija, katere glavni namen je zagotoviti stabilnost mednarodnega monetarnega sistema. Sklad zagotavlja politično svetovanje in tehnično pomoč državam, da zgradijo in vzdržijo močna gospodarstva, prav tako pa jim nudi finančno pomoč za obnovo mednarodnih rezerv, stabilizira valute, še naprej plačuje za uvoz in vzpostavlja pogoje za gospodarsko rast. Posojila sklada so kratkoročna in srednjeročna, kapital pa pridobiva iz prispevkov držav glede na njihovo kvoto, ki je vezana tudi na glasovalne pravice (International Monetary Fund, 2016b).

2.3 Svetovna banka

WB spodbuja dolgoročni gospodarski razvoj in zmanjšanje revščine z zagotavljanjem finančne in tehnične podpore za pomoč državam pri preoblikovanju posameznih sektorjev ali pri izvajanju posebnih projektov. Podpira naložbe na področjih, kot so: izobraževanje, zdravstvo, infrastruktura ter ravnanje z okoljem in naravnimi viri. Njena posojila so

dolgoročna, kapital pa pridobiva prek prispevkov držav članic in z izdajo obveznic (International Monetary Fund, 2016b).

3 VZROKI ZA USTANOVITEV AIIB

3.1 Majhna vloga Kitajske v obstoječih multilateralnih finančnih institucijah

Bilo je samo še vprašanje časa, kdaj bo Kitajska dala pobudo za ustanovitev lastne mednarodne finančne ustanove, ki bo razvitim zahodnim državam odvzela monopol v obstoječem multilateralnem sistemu.

Odločitev Kitajske, ustanoviti AIIB, je posledica njenega nezadovoljstva s strukturo upravljanja znotraj obstoječih mednarodnih finančnih institucij, kjer so dominirale izbrane zahodne države, zlasti ZDA. Čeprav je Kitajska z rastjo postala drugo največje gospodarstvo na svetu, po kupni moči pa celo prvo, ji ZDA in EU niso priznale pripadajoče vloge v WB, IMF in ADB, kjer prevladujejo ZDA, Japonska in EU. ZDA se upirajo reformam struktur WB in IMF, kar naraščajoče sile spodbuja v iskanje nove alternativne oblike in vzpostavitve svojega mednarodnega finančnega sistema (Bob et al., 2015).

3.1.1 Razvoj in rast Kitajske

Pred več kot tremi desetletji je kitajsko gospodarstvo stagniralo, bilo je neučinkovito in izolirano od svetovnega gospodarstva. Ob koncu 70. let prejšnjega stoletja pa je z uvedbo tržno usmerjenih gospodarskih reform in odpiranja svetu pod Deng Xiaopingom postala eno izmed najhitreje rastočih gospodarstev na svetu (Rašković, 2017). Od začetka gospodarskih reform leta 1978 pa do leta 2014 je kitajski BDP rasel v povprečju za skoraj 10 % letno. Najvišjo letno gospodarsko rast je dosegla leta 2007 pred krizo, in sicer kar 14,2 % (Morrison, 2015).

Pred tržnimi reformami je bilo 80 % prebivalstva Kitajske pod svetovnim pragom absolutne revščine, danes pa samo še 10 %. Trgovinske in naložbene reforme ter spodbude so privedle do povečanja tujih neposrednih investicij (v nadaljevanju TNI), ki so bile glavni vir za povečanje produktivnosti ter hitre rasti gospodarstva in trgovine s pomočjo izkoriščanja nizkih stroškov delovne sile. Danes velja Kitajska za največjega prejemnika TNI med državami v razvoju. Hitra gospodarska rast je pripeljala do povečanja trgovinskih vezi z ZDA in EU. Danes je Kitajska drugi največji trgovinski partner, tretji največji izvozni trg in največji vir uvoza ZDA. Veliko ameriških podjetij je svoje dejavnosti po članstvu v WTO 2001 preselilo na kitajski trg z namenom povečanja prodaje na tem trgu in zaradi nižjih stroškov dela. Svetovna gospodarska kriza v letu 2008 je v veliki meri

prizadela tudi kitajsko gospodarstvo, vendar z zamikom (Rašković, 2016). Kitajska vlada je gospodarstvo usmerila v počasnejšo, a stabilnejšo, trajnejšo in bolj vključujočo gospodarsko rast. Rastoče gospodarstvo je Kitajsko vodilo, da postane bolj vključena v globalno politiko in spodbude, še posebej za financiranje razvoja infrastrukture (Morrison, 2015).

Tabela 3 prikazuje spremembe pomembnih kazalnikov za kitajsko gospodarstvo v letu 2007 pred gospodarsko krizo, potem pa še v letih 2010, 2012, 2014 ter v letu 2015.

Tabela 3: Ključni gospodarski kazalniki za Kitajsko

Gospodarski kazalnik/leto	2007	2010	2012	2014	2015
Populacija (v milijardah)	1.318	1.338	1.351	1.364	1.371
BDP (v bilijonih USD)	3.552	6.101	8.561	10.482	11.008
Rast BDP (v letnih %)	14,2	10,6	7,9	7,3	6,9
Izvoz blaga in storitev (v % BDP)	35,9	26,3	25,4	24,1	22,1
Uvoz blaga in storitev (v % BDP)	26,7	22,6	22,7	21,6	18,6
Tuje neposredne investicije (v milijardah USD)	156.249	243.703	241.214	268.097	249.859

Vir: The World Bank Group, World DataBank: World Development Indicators, 2016.

Ker je njihova rast na svetovni ravni večinoma sprožala predvsem strah, so ves čas uvajali različne strategije, s katerimi bi to ublažili. Zato bo mogoče prav AIIB tista, ki bo predstavljala prelomnico. Govori se, da Kitajska nima prijateljev na mednarodni ravni, kar je razvidno iz napetih odnosov z večino njenih sosednjih držav. Sedaj je pokazala, da želi prevzeti večjo vlogo in odgovornost v regiji ter da je pripravljena začeti sodelovati z regionalnimi in globalnimi igralci, čeprav se mora banka še vedno dokazati kot učinkovita platforma za podporo razvoju v regiji (Renard, 2015).

3.1.2 Kitajski multilateralizem

Renard (2015) ugotavlja, da Kitajska kljub članstvu v večini mednarodnih organizacij še vedno velja za manj multilateralno mislečo kot npr. evropske države. Vse to je verjetno še vedno posledica zgodovine, saj je Evropa z multilateralnim pristopom začela že po 2. svetovni vojni, ko so za reševanje konfliktov ustanovili številne organizacije, kot so Evropska skupnost, NATO in Organizacija za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE).

Stebri današnjega multilaterizma odražajo zahodne norme in vrednote ter zastarelo ravnotežje moči, kjer ima Kitajska majhno glasovalno moč. V zadnjih letih je Kitajska začela eksperimentirati z alternativnimi oblikami multilateralizma, s katerimi želi spodbuditi multipolarno svetovno ureditev, v kateri bo imel zahod manj prevladujoč vpliv.

V letu 2001 so npr. z Rusijo in državami Srednje Azije razvili regionalno organizacijo oziroma posojilni mehanizem, imenovan Šanghajska organizacija za sodelovanje (SCO), ki je imel zametke že v sredini 90. let preteklega stoletja. Leta 2009 se je Peking pridružil t.i. BRIC-forumu z Rusijo, Indijo in Brazilijo, pozneje se mu je pridružila tudi Južna Afrika, sledila pa je tudi pobuda za ustanovitev t.i. BRICS-banke.

Obe organizaciji sta do sedaj pokazali zelo malo, zato se pojavljajo dvomi v zvezi z njihovo sposobnostjo, da bi zrastle v nekaj bolj ambicioznega. AIIB je v primerjavi z njima bolj obetavna zaradi svoje odprtosti in zaradi tega, ker predstavlja bolj pozitiven in konstruktiven načrt za sodelovanje. Kitajska si bo verjetno še naprej prizadevala za reformo obstoječih multilateralnih institucij.

Omeniti pa velja tudi oživitev stare svilne poti pod sloganom »En pas, ena cesta«, ki ima sicer tudi lasten razvojni fond, a bodo potrebe vzpostavitve ustreznih transportnih, logističnih in infrastrukturnih povezav med Kitajsko in Evropo po kopnem in morju vsekakor potrebovale tudi izdatno podporo AIIB (Huang, 2016).

3.1.3 Pobude Kitajske za razvoj AIIB, NDB in sklada za svilno pot

Ključna pobuda za ustanavljanje novih multilateralnih institucij je nezadovoljstvo držav v razvoju z vse večjim razkorakom med močjo BDP-ja držav v svetovnem gospodarstvu in njihovo glasovalno strukturo v institucijah Bretton Woods ter neučinkovitost ali pa vsaj nezadostnost podpore pri njihovem razvoju in naraščajočih infrastrukturnih potrebah. Tako so se julija 2014 BRICS-narodi dogovorili, da ustvarijo Novo razvojno banko (v nadaljevanju NDB). Novembra leta 2014 so na srečanju Skupine za azijsko-pacifiško gospodarsko sodelovanje (APEC) napovedali tudi ustanovitev sklada za svilno pot (oziroma »En pas, eno cesto«). AIIB, NDB in sklad za svilno pot pa se bodo seveda soočali s številnimi ovirami in izzivi, zato mora biti njihovo delovanje pod strogim nadzorom.

Ena izmed ovir je na primer korupcija v državah v razvoju. Ključni izziv za države ustanoviteljice bo vzpostavitev struktur upravljanja in sistemov odločanja, ki imajo visoko stopnjo preglednosti, integritete in neodvisnosti od političnega vpliva. Izziv prav tako predstavljajo omejitve deviznih rezerv držav v razvoju. Na drugi strani je malo verjetno, da imajo države v razvoju (kot skupina) lahko učinkovito vlogo v mednarodnem

preprečevanju in reševanju krize, medtem ko se še nekaj največjih držav v razvoju sooča z izzivi (Rajiv, b.l.).

Vse novoustanovljene institucije imajo potencial, da dopolnijo in/ali preoblikujejo obstoječo globalno finančno arhitekturo, saj dosegajo veliko število strateških ciljev in niso pod vodstvom t.i. institucij Bretton Woods. Skupaj bodo imele veliko moč proti zahodu, s Kitajsko na čelu. Kitajska bo povečala svoje politične in gospodarske vezi z državami v razvoju, saj bo predstavljala ključno pobudo in vir kapitala za novoustanovljene institucije, vseeno pa se bo predstavljala kot članica in ne večinski delničar, ki sprejema vse odločitve.

3.2 Infrastrukturne investicije v Aziji

3.2.1 Kitajska kot investitorica

V zadnjem desetletju, še posebej od svetovne gospodarske in finančne krize 2008 naprej, se je Peking izkazal kot pomemben donator in investitor v različnih delih sveta, zlasti pa pri financiranju zahtevnejših infrastrukturnih projektov. Vse bolj si prizadevajo povečati svoj delež v multilateralni pomoči in tako so tudi že veliko prispevali k WB in ADB. Kitajska je pripravljena investirati še več, vendar pa je omejena z nestrinjanjem članic za povečanje kapitala in deleža Kitajske v obstoječih finančnih institucijah. Seveda si Kitajska v zameno za pomoč želi povratno korist, in sicer v obliki pogodb za kitajska podjetja v državni lasti ali pa v obliki širšega interesa (npr. dostop do virov ali zapolnitev proizvodnih kapacitet), kot je na primer večji mednarodni vpliv Kitajske in selitev proizvodnje z nizko dodano vrednostjo v sosednje države (Renard, 2015).

Ekonomska logika integracije azijskih in evropskih trgov je povezana s širjenjem kitajskih izvoznih trgov, dostopanjem do določenih naravnih virov (predvsem energenti) ter kitajskim pomikom vzdolž globalnih verig vrednosti (Rašković, 2016). Kitajska ima dobre gospodarske razloge za povezavo svojega železniškega omrežja z Indijo, vendar kritična povezava prek Mjanmara zagotovo ne bi bila zgrajena, če bi to neposredno financirala kar Kitajska sama. Mjanmar je v preteklosti namreč že imel slabe izkušnje z velikimi kitajskimi infrastrukturnimi projekti. Države bi lažje sprejele razvojno pomoč, če bi vedele, da financiranje prihaja s strani AIIB, na ta način pa bi tudi Kitajska razširila svoje možnosti v financiranju (Callaghan & Hubbard, 2016).

Kitajska vlada namerava za financiranje regionalnega razvoja uporabiti svoje ogromne devizne rezerve, ki so največje na svetu, in po ocenah iz decembra 2014 znašajo približno 3.800 milijard USD. Glede na to, da imajo toliko presežnih prihrankov, je ironično, da še trpijo velik primanjkljaj na področju infrastrukture (Sekine, b.l.).

AIIB bi za razvoj infrastrukturnih projektov v Aziji zagotavljala posojila v kitajskem juanu, kar bi verjetno privedlo do internacionalizacije in širitve kitajskega juana na mednarodnem trgu. To ni stvar samo političnega prestiža, ampak bi Kitajska s tem zmanjšala tudi uvozna tveganja zaradi valutnih nihanj (predvsem pri energentih in hrani) (Zhang & Tao, 2016). Zaradi tega je pomembno, da Kitajska pripravi sporazume o obsegu RMB-valute in poslih zamenjave med Kitajsko in jugovzhodno Azijo. Pomembno bi bilo tudi ustvariti trg za trgovanje kitajske valute in valut jugovzhodne Azije. Izdaja obveznic v juanu s strani multilateralnih razvojnih bank bi dodatno odprla kitajski trg obveznic za neregijske izdajatelje. V letu 2001 sta WB in ADB med prvimi izdali juanske obveznice v Hong Kongu, kjer se izdaja le-teh v zadnjih letih močno širi. Kitajska vlada izdaja juanske obveznice v Hong Kongu od leta 2009 dalje (Sekine, b.l.). Po podatkih Mednarodne banke za poravnave (angl. *Bank for International Settlements*) je sredi leta 2016 svetovni delež mednarodnih valutnih menjav v juanih znašal okoli 4 %, kar uvršča kitajsko valuto na osmo mesto (Ganguly & Lee, 2016).

3.2.2 Infrastrukturne investicije v Aziji

Infrastrukturne naložbe so pomemben element mednarodnega gospodarskega sodelovanja, vendar pa zahtevajo veliko kapitala, časa, organizacijskih virov in so visoko tvegane ter imajo dolgo obdobje poplačila. Z rastjo gospodarstva, bogastva, urbanizacije in povezovanja regij naraščajo tudi potrebe po nadgradnji in/ali razvoju infrastrukture. Integrirana infrastruktura in povezane storitve imajo potencial ustvariti nove priložnosti za majhna in srednje velika podjetja, ključne pa so predvsem za obči družbeno-gospodarski razvoj (Bob et al., 2015).

Kot ugotavlja Hansakul (2016), vlade še vedno predstavljajo pomemben vir financiranja infrastrukture v Aziji, saj gre za javno dobrino. Pri tem se srečujejo z ostrimi omejitvami, neenakomerno kakovostjo delovne sile ter s političnimi in zakonodajnimi tveganji, kar odvrča sodelovanje zasebnih vlagateljev. Javni sektor predstavlja okoli 70 % financiranja, zasebni 20 %, multilateralne institucije pa (le) 10 %. Seveda je v državah z višjimi dohodki delež financiranja s strani javnega sektorja manjši. Financiranje s strani vlad se pojavlja v različnih oblikah; sem spadajo npr. fiskalna podpora, razvojne banke in izvozno kreditne agencije, prav tako pa tudi zagotavljajo jamstva za zasebno financiranje.

V času globalne finančne krize z začetkom leta 2008 je bilo kreditiranje bank omejeno in takrat so multilateralne banke odigrale pomembno vlogo pri zagotavljanju nujno potrebnih in dodatnih virov. Tudi po krizi imajo še vedno pomembno vlogo na trgu, saj poleg neposrednega financiranja v infrastrukturo zagotavljajo novo znanje in vzpostavitev kapitalskega trga ter spodbujajo zasebni sektor k sodelovanju. Dejansko imajo vlogo nekakšnega razvojnega katalizatorja, saj privabljajo zasebnike s številnimi prednostmi, kot so močan finančni položaj, status posojilodajalca, tehnično znanje in upravljanje s tveganji.

Imajo ključno vlogo pri tveganih projektih in projektih v zgodnjih fazah ter z zagotavljanjem dolgoročnih posojil v lokalnih valutah zmanjšujejo valutno tveganje in krepijo trg obveznic z izdajanjem valutnih obveznic z dolgoročno zapadlostjo. Njihovo financiranje se pojavlja v obliki dolgoročnih sredstev prek kapitalskih trgov, sofinanciranja ter spodbujanja tržnih dejavnosti z izdajo vrednostnih papirjev in valutnih obveznic (Shubhomoy, 2015).

Zasebni sektor zaradi pomanjkanja izkušenj in velikih tveganj na tem področju nerad vlaga v te vrste investicij. Zasebno financiranje se pojavlja v oblikah, kot so lastniško financiranje, krediti komercialnih bank, projektno financiranje, obveznice in skladi. Javno-zasebna partnerstva so postala pomemben način pridobivanja infrastrukturnih projektov. Azija predstavlja manj kot 10 % globalnih poslov v infrastrukturi, ki so financirani s strani javno-zasebnega partnerstva.

Države bodo uporabile različne pristope financiranja. Bangladeš, Kambodža, Laos in Mjanmar se bodo verjetno bolj zanašale na multilateralne razvojne banke, Filipini in Vietnam pa na javno financiranje in multilateralne agencije. Kitajska, Indija in Indonezija bodo zagotovo tesno sodelovale z multilateralnimi ustanovami, vendar se bodo bolj nagibale k javno-zasebnemu partnerstvu. Malezija in Tajska naj bi se bolj obračale k metodam javnega financiranja, komercialnim bankam in kapitalskim trgov, medtem ko bodo Hong Kong, Singapur, Koreja in Tajvan uporabljali kombinacijo kapitalskih trgov in državnih jamstev (Hansakul, 2016).

Domača kitajska podjetja ob vzpostavitvi AIIB verjetno pričakujejo, da bodo glavni upravičenci za razvoj infrastrukture, in posledično pričakujejo visoke zaslužke na področjih gradbeništva, električne energije, energetske objekto, gradbenih strojev itd. Posojila azijskim državam bi lahko dala nov zagon kitajskemu izvozno usmerjenemu gospodarstvu, povpraševanje po opre in surovini pa bo zagotovo prispevalo k razvoju Azije. Nezanemarljivo je tudi dejstvo, da se Kitajska v zadnjem času sooča z močnimi presežnimi kapacitetami (predvsem v jeklarstvu in gradbeništvu) ter potencialno eksplozijo brezposelnosti, kar pa bi lahko elegantno rešila s pomočjo svojim podjetjem pri velikih infrastrukturnih in razvojnih projektih v regiji (The EU Chamber of Commerce in China, 2016).

3.2.3 Potrebe po infrastrukturnih investicijah v Aziji

Danes je povezanost bistvenega pomena za gospodarsko rast, star kitajski pregovor pa tudi pravi: »Če želiš trgovati, najprej zgradi pot.« V zadnjih desetletjih je gradnja cest, železnic, pristanišč, letališč in telekomunikacijskih sistemov na Kitajskem s povezovanjem kopenskih držav z bolj razvitimi obalnimi območji pomagala zmanjšati regionalne razlike, spodbudila trgovino in naložbe ter pomembno prispevala k preobrazbi kitajske družbe.

Šibke točke v infrastrukturi ovirajo poslovna prizadevanja za širjenje azijskega gospodarstva in jih delajo manj konkurenčna, zato je potrebna visoka raven vlaganj, ki bo posledično ohranila tudi stopnjo rasti. Siew Mun (2015) ocenjuje, da 1,5 milijarde ljudi v Aziji še vedno nima dostopa do sanitarij, 638 milijonov ljudi nima dostopa do pitne vode in 930 milijonov ljudi nima dostopa do električne energije.

Tabela 4 prikazuje potrebe po infrastrukturnih investicijah v Aziji med letoma 2010 in 2020. Tudi v bolj razvitih gospodarstvih še vedno obstajajo velike potrebe po bolj razviti infrastrukturi. Tako na primer v Singapurju načrtujejo izgradnjo hitre železnice, ki bo povezovala Singapur in Kuala Lumpur, prav tako pa tudi nadgradnjo letališč. Južna Koreja se vse bolj obrača k zmogljivostim t.i. zelene energije, Malezija in Tajska pa vlagata v železniški in javni promet. Kitajska, Južna Azija in manj razvita gospodarstva se še vedno srečujejo s slabo kakovostjo cest in železnic. Filipini imajo šibek promet in s trgovino povezano infrastrukturo. Kitajska potrebuje financiranje različnih vrst projektov, vse od inovativnih hitrih železnic pa do osnovne komunalne infrastrukture (Hansakul, 2016).

Tabela 4: Potrebe po infrastrukturnih investicijah v Aziji med letoma 2010 in 2020

Regija oz. del regije	Delež vseh investicijskih potreb v Aziji (v %)	Ocenjene infrastrukturne potrebe (v milijonih USD)
Srednja Azija	4,544	373,657
Vzhodna in jugovzhodna Azija	66,553	5.472,327
Južna Azija	28,829	2.370,497
Pacifik	0,073	6,023
Skupno	100	8.222,503

Vir: T. Siew Mun, Trends in Southeast Asia: The politics of the Asian onfrastructure investment bank, 2015, str. 5, tabela 2.

Pri investicijah se velikokrat pojavijo zakasnitve načrtovanja in odobritev, saj se morajo podjetja soočiti z velikim številom tveganj, kot so na primer politični pritiski, okoljski vidiki in lokalna vprašanja. Za ublažitev tveganj morajo vlagatelji pravilno nastopiti in tako se v zadnjih letih odločajo za integrirane modele infrastrukturnih investicij. To pomeni, da vlagatelji poleg financiranja gradnje ponujajo tudi bančne storitve in zavarovanja, kar lahko ima pomembno dodatno vrednost z malo dodatnega tveganja. Kljub vsem tveganjem pa rast azijske infrastrukture predstavlja izziv in priložnost za tuje investitorje, saj bo na voljo veliko število infrastrukturnih projektov, ki bodo odprti za tuje naložbe in bodo kot dodatno vrednost ponujali celotno paleto povezanih finančnih storitev (Tahilyani, Tamhane, & Tan, 2011).

Zaradi mobilizacije delovne sile, urbanizacije in aglomeracije, prevoza proizvodov ter regionalne povezanosti vse bolj naraščajo potrebe po prometni infrastrukturi. Prihodnja poraba v infrastrukturi je vodena s strani hitro rastočih gospodarstev v Aziji, predvsem

Kitajske, kjer je delež porabe globalne infrastrukture v letu 2012 znašal 30 %, pričakuje pa se, da bo v letu 2018 narasel na 40 % in v letu 2025 na 48 %. Trg infrastrukture v Aziji naj bi se po napovedih vsako leto povečal za približno 8 %.

V zrelih azijskih gospodarstvih transport predstavlja več kot 50 % delež vseh investicij v infrastrukturo, medtem ko v rastočih gospodarstvih približno 30 %. V skladu s povečanim povpraševanjem po prometni infrastrukturi morajo gospodarstva vlagati tudi v nove oblike, kot so na primer napredne železnice, ki omogočajo učinkovit pretok. Tudi letališča in pristanišča predstavljajo pomemben del prometnega omrežja. Zaradi demografskih trendov se povečujejo potrebe po investicijah v sektorju izobraževanja in zdravstvenega varstva. Potrebe po bolnišnicah in zdravstvenih ustanovah se povečujejo zaradi starajočega se prebivalstva. Premožnejše in bolj mobilne družbe zahtevajo boljše izobrazbo, zaradi česar rastejo tudi potrebe po šolah in izobraževalnih centrih, kar se še posebej pozna v manj razvitih gospodarstvih z mlajšo populacijo. E-poslovanje, ki predstavlja mehko vrsto infrastrukture, povečuje pričakovanja za hitrejši in cenejši dostop do širokopasovnih omrežij, močno pa vpliva tudi na distribucijska in logistična omrežja ter infrastrukturo. Z vzpostavitvijo e-poslovanja se poslovanje in trgovina hitro širita ter postajata pomemben dejavnik vsesplošne povezanosti. Azijska gospodarstva so sicer ena izmed najbolj razvitih na tem področju, vendar pa še vedno ostaja veliko možnosti za rast. Vedno več podeželskih prebivalcev v azijskih gospodarstvih se seli v velika mesta, ki jih privlačijo z boljšo kakovostjo življenja, posledično pa visoka stopnja urbanizacije predstavlja velik pritisk za šibko mestno infrastrukturo. Novo naseljena mesta bodo zahtevala boljša prometna omrežja za mobilizacijo delovne sile, boljše zmogljivosti za ravnanje z odpadki in bistveno več zmogljivosti pri zagotavljanju čiste vode in energije. Povečalo se bo tudi povpraševanje po bolj sofisticirani infrastrukturi, zato si bodo mesta prizadevala postati bolj privlačna za ljudi. Tako se bo pojavila potreba po pametnejših, bolj inovativnih in tehnološko dovršenih stavbah. Medtem ko bodo mesta postajala vse bolj zapletena, pa bo moral razvoj infrastrukture dosegati višje standarde kakovosti življenja (PricewaterhouseCoopers, 2014).

3.2.4 Luknja v financiranju infrastrukture v Aziji

V Aziji obstajajo ogromne potrebe po večjih količinah financiranja razvoja v številnih državah, zlasti za osnovno infrastrukturo. Obstoječi javni in zasebni viri ne morejo zagotoviti zadostne vrste in količine finančne podpore in razvoja strokovnega znanja ter izkušenj, ki so potrebne za zapolnitev velike infrastrukturne vrzeli (Humphrey, 2015).

WB in ADB sta napovedali, da bo azijsko gospodarstvo med letoma 2010 in 2020 potrebovalo približno 8.000 milijard USD, kar bistveno presega kapitalske zmožnosti zdajšnjih mednarodnih finančnih institucij (Karkas, 2015). Kombinirane letne spodbude za infrastrukturo v Aziji iz WB in ADB pa znašajo le 20 milijard USD (Renard, 2015).

Problem pri financiranju potreb za azijsko infrastrukturo ne predstavlja nezmožnost varčevanja, ampak šibko institucionalno okolje za naložbe in posledično velik izziv prenosa razpoložljivih privarčevanih sredstev v infrastrukturne naložbe. Čeprav bo AIIB zapolnila obstoječe vire, bo še vedno daleč od zapolnitve vrzeli (Callaghan & Hubbard, 2016).

3.2.5 Vizija gospodarskega pasu – strategija nove svilne poti oz. »En pas, ena cesta«

16. 9. 2014 je namestnik kitajskega premiera Zhang Gaoli predlagal »medsebojno povezovanje in medsebojno komunikacijo« kot ključno področje sodelovanja med Kitajsko in ASEAN. Prizadeval si je za okrepitev izgradnje omrežij pomorskega in rečnega prometa, hitrih cest in železnic, letalstva in optičnih kabelskih komunikacij ter pospešitev gradnje kitajsko-ASEAN sodelovalne mreže pristaniških mest. Predlog za spodbujanje razvoja nove svilne ceste je bil sprejet kot del Načrta reforme Kitajske komunistične partije in Kitajci so koncept poimenovali »En pas, ena cesta«. Poleg AIIB so za podporo za razvoj svilne poti novembra 2014 ustanovili tudi t.i. Sklad za svilno pot, v katerega naj bi Kitajska prispevala 50 milijard USD. Družba za upravljanje sklada je bila ustanovljena konec decembra 2014 in je 20. 4. 2015 izbrala prvi investicijski projekt za gradnjo hidravlične elektrarne v Pakistanu. Razvoj dveh novih svilnih cest se nanaša na ustvarjanje svilne ceste, ki bi vodila skozi zemljo in morje (Sekine, b.l.).

Poleg fizičnih povezav načrt obsega tudi usklajevanje politik, pripomočke za trgovino in investicije izven mej, finančne integracije in obveznice. Predlog svilne poti izhaja iz pomanjkanja sredstev za financiranje naložb zaradi svetovne finančne krize in recesije, ki je omejila Kitajski potencial za nadaljnjo rast v izvozu. Stroški prevoza in povezljivost so postali glavna ovira trgovine znotraj regije. Nove azijske avtoceste in železniška omrežja naj bi zagotavljali sredstvo za zmanjšanje te ovire. Azijska železniška omrežja so odvisna od dokončanja železniške povezave od Kitajske do južne in jugovzhodne Azije prek Mjanmara in Laosa do srednje Azije skozi Kirgizijo. Omrežje avtoceste pa naj bi povezal osrednjo in južno Kitajsko s preostalo Azijo. Strateški cilji vzpostavitve svilne poti za Kitajsko vključujejo: rast trgov za kitajski izvoz, izboljšanje varnosti za kitajski uvoz energije prek kopenskih poti, povečanje kitajske moči v kulturni in turistični izmenjavi, prispevanje k regionalnemu gospodarskemu povezovanju in izboljšanje regionalne varnosti Kitajske. Poleg tega pa se Kitajska srečuje tudi z ovirami, kot so geografske ovire, revščina in potrebe po finančni pomoči v ključnih državah na kopenskih poteh ter dejstvo, da so se številne organizacije trudile vzpostaviti svilno pot, vendar ni bilo ustrezne platforme, s katero bi lahko usklajevali in reševali ključna vprašanja (Callaghan & Hubbard, 2016).

Slika 3 prikazuje koncept nove svilne poti po kopnem in morju, ki naj bi izboljšala povezanost Kitajske s sosednjimi regijami ter jih naredila vsestransko odprte. Kopenska

pot naj bi Kitajsko povezovala s Srednjo Azijo, Bližnjim vzhodom in Evropo, morska pot pa naj bi jo povezovala z jugovzhodno Azijo ter Evropo in Afriko prek Indijskega oceana.

Slika 3: Načrt »En pas, ena cesta« oz. oživitve svilne poti

Vir: D. Bob, M. Kawai, Y. Sun, & T. Harris, *Asian infrastructure investment bank: China as responsible stakeholder?*, 2015, str. 30.

Pobuda za svilno pot lahko šteje za diplomatsko pobudo, saj bo na podlagi le-te vzpostavitev infrastrukture koristila tudi gospodarstvom sosednjih držav ter spodbujala sodelovanje med njimi. Jasno pa je, da Kitajska pri tem zasleduje tudi kopico drugih interesov: od selitve proizvodnje z nizko dodano vrednostjo v sosednje države do oplenitvenja svojih mednarodnih rezerv in internacionalizacije svoje valute, do krepitev svojega političnega in ekonomskega vpliva v regiji, do reševanja težav s presežnimi kapacitetami ter iskanje možnosti za premik vzdolž t.i. globalnih verig vrednosti (Huang, 2016).

4 AIIB Z VIDIKA ZDA, JAPONSKE IN EVROPSKIH DRŽAV

Ker je AIIB pomembna za večino azijskih držav v razvoju, ne preseneča, da je bila topla sprejeta z njihove strani. Številne druge države so izrazile različna vprašanja in kritike, predvsem pa so se pojavile skrbi na strani ZDA in Japonske, saj se bojijo, da jih bodo izrinili in s tem spremenili trenutno mednarodno ureditev (Rajiv, b.l.). Pri tem je v veliki meri prišlo tudi to politizacije ustanovitve AIIB in povezovanja s politično ureditvijo Kitajske ter celo vprašanji človekovih pravic.

Države se sprašujejo, ali bi AIIB kot mednarodna institucija doprinesla kakšno dodatno vrednost. Zaskrbljenost se je pojavila predvsem zaradi tega, da ne bi institucija pod vodstvom Kitajske spodbujala kitajskega državnega kapitalizma in netransparentnega delovanja trgov med svojimi posojiljemalci. Tako Avstralija kot Južna Koreja sta odložili svojo odločitev za vstop v AIIB. Obe sta si želeli razširiti močne trgovinske in naložbene odnose s Kitajsko, po drugi strani pa ohraniti močno zavezništvo z ZDA. Kitajska je

Avstraliji ponudila višjo vlogo v primeru, da bi podpisala Memorandum o sodelovanju oktobra 2014. Korejski gospodarski interesi, predvsem za gradbena podjetja, pa so bili zasenčeni z grožnjami ZDA, da bo njihov pristop k AIIB spodkopal zaupanje med državama. Tako Južna Koreja kot Avstralija sta postali članici AIIB šele 11. 4. 2015 (Callaghan & Hubbard, 2016).

Vodstva WB, IMF in ADB so sicer pozitivno sprejela načrt ustanovitve AIIB. Predsednik ADB Takehiko Nakao je na oktobrski tiskovni konferenci leta 2014 v Pekingu izrazil razumevanje potreb po novi banki (Snell, 2015).

Kakšne bodo posledice ustanovitve AIIB za obstoječ multilateralni sistem, se bo pokazalo šele čez nekaj časa. Trenutno je Kitajska dokazala, da je sposobna pritegniti privrženca in s tem razdeliti nasprotnike, s čimer lahko v prihodnosti privede še do preobrata v svetovni politiki in razmerju moči. Kitajska bo zagotovo morala storiti še veliko več, kot samo ustanoviti novo razvojno banko, da bi razveljavila desetletja sodelovanja in partnerstva med zahodnimi državami.

4.1 Skrbi ZDA

Vzpostavitev AIIB je povzročila številne skrbi ZDA. Dvomijo, da bo novoustanovljena banka izpolnjevala zahodne standarde upravljanja in transparentnosti. Že na začetku so izrazile zaskrbljenost pri zagotavljanju družbenih in okoljskih zaščitnih ukrepov, prav tako jih skrbi povečan geopolitični vpliv Kitajske v Aziji (Karkas, 2015).

ZDA so skrbno nadzorovale države, ki so se želele pridružiti AIIB. Ameriški državni sekretar John Kerry je osebno pozval avstralskega premierja Tonyja Abbotta, naj se Avstralija ne pridruži AIIB. Tudi Južna Koreja in Indonezija sta bili državi, ki so ju opazovale ZDA, vendar so na koncu vse tri države kljub ameriškemu prepovedovanju in prizadevanju lobiranja postale ustanovne članice (Siew Mun, 2015).

ZDA bi lahko na AIIB na najbolj neposreden način vplivale tako, da bi se pridružile kot ustanovne članice in na ureditev upravljanja vplivale od znotraj, vendar pa tega niso naredile.

4.2 Skrbi Japonske

Če bi se Japonska pridružila AIIB, bi to pozitivno vplivalo na odnose med Pekingom in Tokiom. Japonska je sprejela strategijo za razvoj infrastrukture z namenom gospodarske oživitve, ker pa se ni pridružila AIIB, je s tem zamudila veliko priložnost. Mnogi japonski znanstveniki in mediji so predlagali vladi, da se pridruži AIIB, saj bi se med seboj dopolnjevali in s tem rešili primanjkljaj sredstev za financiranje v japonski instituciji ADB.

Tudi japonska poslovna javnost vidi AIIB predvsem kot priložnost. Predvidevajo namreč, da se bo zaradi staranja japonskega prebivalstva povpraševanje po infrastrukturi na domačem trgu skrčilo in takrat bodo japonskim gradbenim podjetjem zelo prav prišli projekti v tujini. Vsekakor pa je na drugi strani tudi veliko takih, ki nasprotujejo pristopu k AIIB. Prepričani so, da Kitajska z AIIB lahko spremeni trenutni mednarodni red in uveljavi svojo prevlado. Skrb pa se pojavlja tudi z vidika neustrezne razporeditve kapitala in slabih investicijskih odločitev, ki lahko povzročijo resna tveganja za okoliške države in privedejo do mednarodne krize. Japonska vlada bi pred morebitnim vstopom v AIIB skrbno ocenila standarde upravljanja in transparentnosti (Khan, 2015).

4.3 Odnos EU

Tudi evropske države so naleteli na velike pritiske ZDA, vendar so jim v veliki meri kljubovale. AIIB so se pridruževale posebej in po lastni presoji. Velika Britanija je bila prva evropska država, ki se je pridružila AIIB 12. 3. 2015. ZDA so se pritožile, da se je to zgodilo brez posvetovanja z njimi. 17. 3. 2015 so ustanovne članice postale še Francija, Nemčija in Italija, le nekaj dni po tem pa so se pridružili še Luksemburg, Avstrija, Nizozemska, Danska, Finska, Švedska, Islandija, Portugalska, Malta, Španija, in Poljska, pa tudi države Evropskega združenja za prosto trgovino (EFTA), kot sta Švica in Norveška. Veliko evropskih držav vidi vzpostavitev AIIB kot priložnost. Velika Britanija trdi, da bo zgoden vstop ustvaril priložnosti za britanska podjetja za ugodne naložbene pogoje v Aziji. Francija, Nemčija in Italija so napovedale, da se bodo osredotočile na povezovanje njihovih določb posojil z demokratičnimi standardi (Karkas, 2015).

Dejavniki, ki so Evropejcem ob vstopu v AIIB pomembni, so stroški in koristi članstva. Glavni strošek je finančni, saj morajo države pri pridružitvi zagotoviti del kapitala. Drugi strošek se nanaša na odnos z ZDA, saj si veliko malih držav ne želi ali pa ne more privoščiti zaostrenih odnosov z ZDA.

Med prednostmi je zagotovo prestiž, predvsem pa status ustanovne članice. Bolj oprijemljive koristi pa se nanašajo na morebitne pogodbe, ki bi jih evropska podjetja pridobila na podlagi infrastrukturnih projektov s strani AIIB. Pri tem se pojavi problem za manjše države članice EU, ki nimajo veliko podjetij, ki bi lahko izvajala tako velike projekte, kaj šele tekmovala z nemškimi, francoskimi in kitajskimi podjetji. Če nič drugega, bi lahko podjetja iz manjših držav dobila nekaj koristi v vlogi podizvajalcev. Na manj neposreden način bi lahko nekatere države članice EU pridobile tudi ekonomske koristi od boljših odnosov s Pekingom zaradi njihove politične podpore (Renard, 2015).

Evropa je kot ponavadi pokazala, da se pri tako pomembnem vprašanju ne more uskladiti in se lahko preprosto razdeli. Vendar pa je zagotovo še vedno pomemben igralec na globalnem trgu, kar dokazuje lobiranje Kitajske, da se jim pridružijo, in na drugi strani lobiranje ZDA, ki temu ostro nasprotujejo. Še vedno ni čisto jasno, kakšne koristi bo imela

EU pri podpiranju nove banke, bodo pa države zagotovo želele izkoristiti gospodarske koristi. Ker je EU od nekdaj podpirala vlogo Kitajske v multilateralnem sistemu, bi bila lahko evropska podpora obravnavana tudi kot širša strategija za multilateralizem Kitajske. Evropska teža bo zlasti pomembna pri izravnavanju institucionalnega neravnovesja, nagnjenega v kitajsko korist, kar bo lahko zmanjšalo zaskrbljenost držav glede t.i. kitajske nadvlade svetu oziroma vsaj v Aziji.

5 PRIMERJAVA AIIB Z OBSTOJEČIMI MULTILATERALNIMI FINANČNIMI INSTITUCIJAMI

5.1 Vloga Kitajske v obstoječih multilateralnih finančnih institucijah

5.1.1 Vloga Kitajske v Svetovni banki

Kitajska se je WB pridružila leta 1980 in že od samega začetka izraža nezadovoljstvo s svojim omejenim položajem v organizaciji (Etzioni, 2016). Tabela 5 prikazuje, kako majhen delež glasovalnih pravic imata Kitajska in Japonska, ki še zdaleč ne odražata svojih vlog v svetovnem gospodarstvu, v primerjavi z ZDA v WB.

Tabela 5: Glasovalni deleži Kitajske, Japonske in ZDA v Skupini Svetovne banke

Organizacija / Država	International Finance Corporation (IFC)	International Bank for Reconstruction and Development (IBRD)	International Development Association (IDA)	Multilateral Investment Guarantee Agency (MIGA)
Kitajska	2,30 %	4,62 %	2,19 %	2,64 %
Japonska	6,01 %	7,16 %	8,44 %	4,22 %
ZDA	20,99 %	16,56 %	10,38 %	15,02 %

Vir: T. Hu, X. Lu, & L. Zhu, A New Force in International Development: Why did China propose to establish the Asian Infrastructure Investment Bank?, 2014, tabela 1.

5.1.2 Vloga Kitajske v Mednarodnem denarnem skladu

Čeprav se je Kitajska v zadnjem času močno okrepila in je njeno gospodarstvo postalo zelo veliko tudi v svetovnem merilu, pa je njena moč v IMF v primerjavi z ZDA še vedno zanemarljiva, kar prikazuje Tabela 6. Pri Kitajski je prišlo do največje spremembe v glasovalnih pravicah, ki so zrastle za kar 2,35 odstotne točke, in sicer s 3,81 na 6,11 %. Kljub povečanju glasovalnih pravic pa ima Kitajska še vedno izredno majhen glasovalni delež v primerjavi s svojo velikostjo v svetovnem gospodarstvu (Weisbrot & Johnston, 2016).

Tabela 6: Glasovalni delež Kitajske, Japonske, ZDA in večjih članic EU v Mednarodnem denarnem skladu (IMF)

Organizacija / Država	International Monetary Fund (IMF)
Kitajska	6,11 %
Japonska	6,17 %
ZDA	16,53 %
Nemčija	5,33 %
Francija	4,04 %
Združeno kraljestvo	4,04 %
Italija	3,03 %
Španija	1,93 %

Vir: International Monetary Fund, *IMF Members' Quotas and Voting Power, and IMF Board of Governor*, 2016a.

5.1.3 Vloga Kitajske v Azijski razvojni banki

Čeprav je Kitajska največje gospodarstvo v Aziji, pa v ADB z dvakrat višjim glasovalnim deležem prevladuje Japonska, kar je razvidno v Tabeli 7. Tudi predsednik ADB je vedno Japonec. Kitajska ima le 5,45 % delež v ADB, medtem ko imajo ZDA 12,71 % delež, Japonska pa 12,79 %.

Tabela 7: Glasovalni deleži Kitajske, Japonske in ZDA v Azijski razvojni banki (ADB)

Organizacija / Država	Asian Development Bank (ADB)
Kitajska	5,45 %
Japonska	12,79 %
ZDA	12,71 %

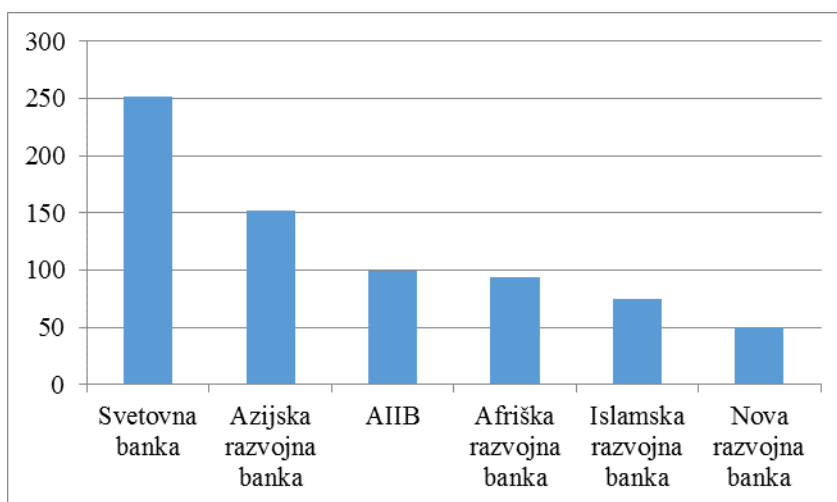
Vir: Asian Development Bank, *ADB Annual Report 2015: Members, Capital Stock and Voting Power*, 2015, str. 1.

5.2 Razlike med AIIB in obstoječimi multilateralnimi finančnimi institucijami

AIIB je banka, ki je neodvisna od institucij, kot so WB, ADB in IMF. Čeprav ima na prvi pogled enako funkcijo kot ostale institucije, pa se od njih razlikuje v veliko pogledih – predvsem pa z vidika svoje organizacijske strukture, geografske osredotočenosti, projektov financiranja in končnih ciljev.

Kot je razvidno na Sliki 4, je kapital AIIB dosti manjši od kapitala WB in od kapitala ADB. Kapital WB namreč znaša več kot 250 milijard USD, kapital ADB pa več kot 150 milijard USD (Callaghan & Hubbard, 2016).

Slika 4: Vpisani kapital multilateralnih bank (v milijardah USD)

Vir: M. Callaghan & P. Hubbard, *The Asian infrastructure investment bank: Multilateralism on the silk road*, 2016, str. 5

5.2.1 AIIB in WB

Tako WB kot AIIB sta mednarodni posojilni instituciji, ki sta si podobni v mnogih ozirih. Glavna razlika med njima je v tem, da je AIIB osredotočena na razvoj držav s srednje visokimi dohodki, WB pa s pomočjo tehnične pomoči in financiranja projektov spodbuja razvoj revnih držav. WB se osredotoča tako na gospodarstva kot politike, medtem ko se AIIB osredotoča bolj na gospodarstva. Poslovanje WB je birokratsko in počasno, medtem ko naj bi bilo delovanje AIIB učinkovitejše. Uprava WB je v primerjavi z AIIB sestavljena samo iz rezidenčnih članic. Medtem ko ima AIIB kapitalske deleže, pa se struktura WB deli na lastniške deleže 180 članic. V glasovalni moči prevladujejo Evropejci in Američani, v AIIB pa azijske države (Xu, 2015).

Kitajska ima večji nadzor nad imenovanjem predsednika v AIIB kot ZDA v WB. Poleg tega ima pravico veta nad imenovanjem predsednika, medtem ko je vpliv ZDA odvisen od neformalnih dogovorov. Medtem ko je predsednik WB vedno ameriški, Kitajska poudarja, da imenovanje predsednika ne temelji na državljanstvu, vseeno pa so se odločili, da mora biti predsednik državljan ene od članic (Callaghan & Hubbard, 2016).

V aprilu 2016 je AIIB z WB podpisala okvirni sporazum o sofinanciranju in izvajanju skupnih projektov. V načrtu imajo sofinanciranje 12 projektov na področju transporta,

vode in energije. S tem bodo izkoristili profesionalnost ameriških strokovnjakov, ameriška podjetja pa bodo imela večjo priložnost za delo na projektih v Aziji (Fleming, 2016).

5.2.2 AIIB in IMF

IMF v primerjavi z AIIB ni posojilna institucija, ampak sklad, ki se osredotoča na reševanje finančnih težav ter nadzorovanje denarnih in tečajnih politik članic (Xu, 2015). Za razliko od AIIB je vodja IMF vedno Evropejec (Callaghan & Hubbard, 2016). Pri tem gre za nekakšen gentlemanski dogovor med ZDA in Evropo, da je na čelu WB vedno Američan, na čelu IMF pa vedno Evropejec.

IMF je izrazil željo, da želi sodelovati z AIIB. Predsednica Christine Lagarde je dejala, da AIIB predstavlja privlačno ponudbo in z njo v prihodnosti zagotovo nameravajo sodelovati (Shengdun, 2015).

5.2.3 AIIB in ADB

ADB je od vseh institucij še najbolj podobna AIIB, vsaj z vidika imena, geografske pokritosti in strukture. Kljub temu pa se omenjeni instituciji tudi zelo razlikujeta. Pri tem ima AIIB veliko značilnosti, ki ADB lahko dopolnjujejo. Obe instituciji imata sedež v azijski regiji, AIIB v Pekingu, ADB pa v Manili. Medtem ko je poslovanje ABD usmerjeno v zmanjševanje revščine in razvoj infrastrukture, zdravstva in izobraževanja, je delovanje AIIB izrazito usmerjeno v področje infrastrukture.

ADB ima večje število članic kot AIIB, in sicer 67, od katerih je 19 članic neregionalnih. AIIB je bolj odprta za neregijske članice, kar ji tudi prinaša bolj varen in koristen mehanizem kapitalskega deleža. Pri AIIB 75 % kapitalski delež pripada regionalnim, 25 % pa neregionalnim članicam pri ADB pa imajo neregionalne članice 30 % kapitalski delež. Japonska ima z 12,79 % deležem manjšo vlogo v ADB kot Kitajska s 30,3 % deležem v AIIB. Struktura upravljanja ADB je zelo podobna AIIB. Upravni odbor je sestavljen iz 10 članov, od katerih jih 7 izberejo regionalne članice, 3 pa neregionalne članice (Xu, 2015). V nasprotju z ustanovitvijo ADB, ki je bila odvisna od političnega vodstva ZDA in evropskega finančnega kapitala, ustanovitev AIIB ni bila odvisna od evropske podpore oziroma ZDA (Callaghan & Hubbard, 2016). AIIB in ABD sta sklenili sporazum za sofinanciranje projektov na področju cestnega in vodnega sektorja. Njuno prvo sodelovanje obsega projekt grajenja ceste v Pakistanu (Birmingham, 2016).

6 DELOVANJE AIIB

6.1 Projekti AIIB

Prvi projekt, ki so se ga lotili, je vključeval izboljšavo dostopa do urbane infrastrukture in življenjskih pogojev 9,7 milijona prebivalcem v barakarskih naseljih v osrednjem in vzhodnem delu Indonezije. Projekt je bil sofinanciran skupaj s pomočjo WB in je vreden 216,5 milijona USD. Pri implementaciji projekta so upoštevali okoljske in družbene kriterije ter politike WB (Asian Infrastructure Investment Bank, 2016d).

Drugi projekt se je nanašal na nadgradnjo cestne infrastrukture v Tadžikistanu, kjer je bil cilj povečati povezanost in mobilnost ter obnovitev 5-kilometrskega odseka ceste, ki povezuje Dušanbej z mejo Uzbekistana. Projekt prav tako vključuje povečanje varnosti v cestnem prometu, vključno z dodatnimi prehodi za pešce. AIIB je projekt sofinancirala skupaj z Evropsko banko za obnovo in razvoj (v nadaljevanju EBRD), pri čemer so uporabljali okoljsko in družbeno politiko EBRD. Za projekt so namenili 27,5 milijona USD (Asian Infrastructure Investment Bank, 2016e).

Tretji projekt je obsegal nadgradnjo in širitev električnega sistema v Bangladešu. S projektom, vrednim 165 milijonov USD, so želeli povezati urbane in podeželske potrošnike, zmanjšati distribucijske izgube in izboljšati zanesljivost oskrbe z električno energijo. Projekt naj bi koristil kar 12,5 milijona ljudem v ruralnih predelih Bangladeša (Asian Infrastructure Investment Bank, 2016f).

Četrty projekt je s 100 milijoni USD vključeval dokončanje zgraditve 64-kilometrske štiripasovne avtoceste, ki povezuje Shorkot in Khanewal v provinci Punjab v Pakistanu. Ta naj bi zagotavljala hitrejšo, varnejšo in stroškovno bolj učinkovito pot v podporo razvoju države. Projekt je sofinancirala tudi ADB (Asian Infrastructure Investment Bank, 2016g).

Cilj petega projekta je bil povečanje dostopnosti in sposobnosti trajne oskrbe z električno energijo v Indiji (Asian Infrastructure Investment Bank, 2016h). Šesti projekt pa je bil financiran skupaj z WB in je obsegal izgradnjo elektrarne na enem izmed predorov jeza Tarbela v Pakistanu. Glavni cilj projekta je bilo trajnostno pridobivanje nizkocenovne, čiste in obnovljive energije v relativno kratkem času (Asian Infrastructure Investment Bank, 2016i).

6.2 Vsesplošni pomen ustanovitve AIIB

AIIB se je pridružila obstoječim multilateralnim finančnim institucijam ter zagnala nov val spodbujanja gospodarskega in družbenega razvoja v Aziji. Trajnostne naložbe v infrastrukturo bodo pripomogle k boljšemu razvoju in boljšim življenjskim razmeram

azijskih državljanov ter ustvarile pozitivne učinke tudi v drugih delih sveta, ki so močno povezani z Azijo predvsem v trgovinskem smislu.

AIIB bo mobilizirala javno in zasebno financiranje, vključno z institucionalnimi vlagatelji. Spodbujala bo preglednost, učinkovitost in upoštevanje okoljskih ter družbenih standardov, s čimer bo zmanjševala tveganje projektov. Novoustanovljena banka zahteva večje povpraševanje po delovnih mestih in prinaša bolj produktivno okolje za splošno gospodarsko delovanje. Prispevala bo k večji povezanosti regionalne infrastrukture ter s tem spodbudila sodelovanje in povezovanje. Naložbe v infrastrukturo lahko samo še bolj povečajo gospodarsko rast v Aziji. Kitajska bo z novimi investicijami pomembno izkoristila svoje rezerve, s čimer bodo zapolnili razkorak med presežnim kapitalom in velikim povpraševanjem v infrastrukturi. Ostale multilateralne finančne institucije se bodo lahko bolj osredotočile na zmanjševanje revščine in druga področja (Wu, 2015).

6.3 Izzivi za AIIB

AIIB se bo med svojim delovanjem zagotovo srečevala z mnogimi izzivi, s katerimi se obstoječe multilateralne institucije že soočajo. Eden izmed pomembnejših izzivov z vidika infrastrukture je zagotovo ta, da ne bodo spodbujali investicij le zaradi hitrejše gospodarske rasti, ampak bodo gledali tudi na to, da bo model trajnosten. Trajnostni razvoj multilateralne razvojne banke na dolgi rok pomeni, da pridobi čim več finančnih sredstev z nizkimi stroški. Pridobivanje sredstev iz mednarodnega trga pa je odvisno predvsem od bonitete izdajatelja, zato si morajo prizadevati, da bodo dosegli čim višjo raven bonitete.

AIIB bo morala ves čas krepiti svoje zmogljivosti in z usposabljanji zgraditi strokovno tehnično ekipo. Za AIIB lahko izziv predstavlja tudi odziv na zahteve posameznih držav za financiranje projektov. Pomembno je, da bodo znali upoštevati želje držav posojiljemalk, a na drugi strani ohranjati svojo politiko in standarde kakovosti ter transparentnosti. Izziv bolj tehnične narave verjetno predstavlja kakovost projektov. Posojila se bodo morala vračati ob pravem času, pri čemer se bo AIIB najbrž soočala s problemi revnejših držav (Humphrey, Griffith-Jones, Xu, Carey, & Prizzon, 2015).

Za AIIB izziv predstavlja tudi delovna sila, saj mednarodna delovna sila zanjo predstavlja enega izmed pomembnih dejavnikov, da delujejo kot mednarodna banka. Poleg znanja o infrastrukturnih projektih potrebujejo tudi znanja o vodenju multilateralne institucije, s čimer pa še nimajo izkušenj (Callaghan & Hubbard, 2016). Strokovnjaki so namreč potrebni na vseh fazah projektnega cikla, ki je sestavljen iz predloga za posojilo, interne ocene predloga, avtorizacije predloga, ocene napredka izvajanja projekta ter po zaključku projekta vrednotenja in ocenjevanja. Znanja in spretnosti si bodo lahko pridobili s tem, da bodo zaposlili izkušene strokovnjake iz WB, ADB in drugih institucij, ki že imajo izkušnje s takšnimi projekti. Brez visoko usposobljene delovne sile bodo težko zgradili kreditno sposobnost in funkcionalno usposobljenost (Bob et al., 2015).

V prihodnosti se zaradi velike vloge Kitajske v AIIB lahko pojavi tudi nevarnost, da AIIB postane kitajska banka. Upočasnjena gospodarska rast Kitajske pa lahko privede tudi do nevarnosti, da bi Kitajska odrekla nadaljnja finančna sredstva.

SKLEP

Ustanovitev novih multilateralnih institucij v veliki meri odraža interese ali pa nezadovoljstvo z obstoječim mednarodnim finančnim sistemom, in ravno tako je bilo tudi pri oblikovanju AIIB. To se je dogajalo že v zgodovini, ko so ZDA v času po 2. svetovni vojni z namenom obnove uničene Evrope in pozneje financiranja gradnje nove infrastrukture ustanovile WB. Glede na zgodovinske dogodke razvoj novih multilateralnih institucij ni oslabil delovanje obstoječih, temveč le povečal skupno zmogljivost in prispeval k razvoju svetovnega gospodarstva (Humphrey, 2015).

Desetletja stalne rasti so Kitajsko postavila na mesto ene izmed največjih sil na svetu, vendar pa se njena politična moč v svetu ni primerljivo spremenila, zato se je odločila, da ukrepa. Eden izmed glavnih dejavnikov, ki predstavlja ozko grlo azijskega gospodarskega razvoja, je prav infrastruktura. Povezanost je izrednega pomena za razvoj, zato se želi Kitajska z izgradnjo inovativne infrastrukture povezati s sosednjimi državami in si tako zagotoviti možnost nadaljnega družbeno-ekonomskega razvoja.

AIIB je multilateralna finančna institucija 21. stoletja in lahko predstavlja prvo opeko za obsežnejšo kitajsko multilateralno arhitekturo, na dolgi rok pa mehanizem za razširitev kitajskega vpliva v Aziji. Namen obstoja AIIB je zagotavljanje sredstev za razvoj infrastrukture po celotni Aziji in spodbujanje ugodnega okolja za gospodarsko rast. Dosedanji »klub starih prijateljev« tej regiji ni posvečal priložnosti, ki si jo zasluži, demografski trendi in naraščajoči urbanizem, aglomeracija in porast deleža srednjega razreda v Aziji pa bodo v prihodnje pomenili le dodatne infrastrukturne potrebe za obstoječo mednarodno finančno ureditev.

Ustanovitev AIIB je pomembna, ker predstavlja kolo za kitajske pobude in strateške cilje, kot je na primer nova svilna pot. Prav tako pa za Kitajsko predstavlja tudi financiranje infrastrukture po nižji ceni, postavitve v središče povezanosti in platformo za novo obdobje internacionalizacije kitajskega gospodarstva. AIIB predstavlja različne strateške vloge za različne ciljne skupine. Za Azijo ponuja alternativna sredstva za naložbe v infrastrukturo, za neazijske države pa priložnost za vzpostavitev političnega sodelovanja z azijsko regijo. AIIB predstavlja odprto in široko institucijo, saj je sestavljena iz Kitajske, azijskih držav z nizkimi dohodki in skupine velikih industrializiranih držav, kar ji daje priložnost, da postane finančno močna in učinkovita. Industrijske države in države v razvoju ji bodo dale močen položaj tako na mednarodnem kot tudi na kapitalnem trgu.

AIIB se mora osredotočiti na razvoj specializiranega znanja, uporabo praks dolgoročnega financiranja, oblikovanje stroge organizacijske kulture in politike za oblikovanje ugleda ter ustvarjanje pripadnosti med delničarji, ki je ključnega pomena za izogib nevšečnostim. Prav tako pa je pomembno, da je kultura organizacije mednarodno misleča.

Vodenje mednarodne institucije bo pomembna učna izkušnja Kitajske kot globalne finančne sile. Sicer je že dokazala, da lahko uspešno vodi multilateralne pogajanja, sam zagon in rast banke pa bosta veliko težja. Ker je financiranje infrastrukture zelo kompleksno, mora AIIB za začetek dokazati svojo učinkovitost in verjetno bo potrebovala še veliko časa, da bo postala pomembna sila na trgu.

Želja po sodelovanju z obstoječimi multilateralnimi institucijami se najbolj kaže v tem, da je AIIB zasnovana podobno kot ostale institucije. Prav tako pa njeno pripadnost dokazuje tudi to, da je svoje prve projekte načrtovala na podlagi sofinanciranja z WB in ADB. Sofinanciranje z WB ali ADB bo glavna strategija AIIB, še posebej na začetku delovanja, ko bo gradila na zmogljivosti. Vključenost pomembnih evropskih držav bo izboljšala pripravljenost drugih vlagateljev, da bodo sodelovali z AIIB, saj jo tako dojemajo kot bolj finančno trdo, z visokimi standardi upravljanja in z nizko ravnijo političnega vmešavanja. Obstoječe multilateralne institucije delujejo zelo birokratsko, s kompleksnimi politikami in procesi, AIIB pa naj bi bila v primerjavi z njimi hitrejša, z lažjo birokratsko strukturo in odobritvenim postopkom. Poleg tega multilateralne institucije po navadi ne želijo financirati infrastrukturnih projektov, saj gre za dolgoročne naložbe. WB in ADB sta bili vedno bolj osredotočeni na zmanjševanje revščine, tako da bo AIIB specializirana za spodbujanje razvoja infrastrukture in povezljivost v Aziji. Mnoge države so prepoznale pomanjkljivosti v obstoječih multilateralnih institucijah, zato so odprte za nove pristope, na drugi strani pa je še vedno nekaj nasprotnikov.

Kitajska je vsekakor zmagovalec s svojo ugotovitvijo in pobudo za AIIB, saj se je kljub nasprotovanjem ZDA veliko število držav odločilo, da postanejo ustanovni člani. Močna politična in finančna pripadnost kot tudi zaupanje držav v procesu oblikovanja temeljnih politik je znak, da AIIB čaka uspešna prihodnost. Namesto da bi ZDA in Japonska protestirale proti ustanovitvi nove banke, bi bilo bolj produktivno, če bi pomagale pri ustvarjanju nove ustanove, še posebej zato, ker imajo pomisleke glede posojilnih standardov, transparentnosti ter vplivov na okolje in družbo. V primeru, da se v prihodnosti AIIB pridružita tudi ZDA in Japonska, bodo skupaj imeli pomembno vlogo pri spodbujanju rasti v regiji, pri čemer bo imel korist cel svet.

Odprtost za različne države za AIIB predstavlja neposredne koristi za finančne sposobnosti v smislu skupnega obsega razpoložljivih sredstev in finančnih pogojev. Slaba stran pa je, da raznoliko članstvo velikega števila držav lahko privede do nasprotujočih interesov, s čimer so postopki pogajanja težji.

V primeru neustreznega poslovanja lahko Kitajska hitro izgubi vse zaupanje, ki ga je pridobila od ustanovitve do sedaj. Glede na to, da pa je pod skrbnim nadzorom in mednarodno toleranco, je malo verjetno, da ji bo spodletelo.

Razvoj AIIB bo še vsekakor zanimiv in morda bo prišel čas za spremembe in konec zahodnega reda. Prezgodaj je še reči, ali bi to lahko privedlo do alternativnega multilateralnega reda, konec koncev je vzpostavitev sedanjega multilateralnega sistema trajala več desetletij.

AIIB na nek način predstavlja zdravo konkurenco, saj bo obstoječe institucije spodbujala k izboljšanju kakovosti posojil, oblikovanju projektov, hitrosti odobritve in k uporabi standardov. Ko bo AIIB začela z velikimi vlaganji, bodo tudi ZDA povečale svoje naložbe, saj ne bodo želele zaostajati. AIIB pa ne bo tekmovala v smislu za vodstvo v obstoječem globalnem finančnem redu, zato jo morajo sprejeti kot komplementarni instrument za uresničevanje razvojnih potreb in zgraditev dinamičnega finančnega sistema za podporo globalne rasti. Namen AIIB namreč ni tekmovanje in nadomestilo, ampak dopolnitev in sodelovanje z obstoječim multilateralnim finančnim sistemom, saj vrzel v infrastrukturi zahteva financiranje na podlagi kombiniranega pristopa, ki vključuje tako nove kot obstoječe multilateralne razvojne banke v najboljšem možnem načinu sodelovanja.

LITERATURA IN VIRI

1. Arnott, C. (2015, 17. april). More than 50 countries sign up to be members of AIIB. *Waters economics*. Najdeno 3. avgusta 2016 na spletnem naslovu <http://www.waterseconomics.com/news/2015/4/17/more-than-50-countries-sign-up-to-be-members-of-aiib>
2. Asian Development Bank. (2014, 31. december). *ADB Annual Report 2015: Members, Capital Stock and Voting Power*. Najdeno 3. avgusta 2016 na spletnem naslovu <http://www.adb.org/sites/default/files/institutional-document/158032/oi-appendix1.pdf>
3. Asian Infrastructure Investment Bank. (2016a). *Board of Governors*. Najdeno 3. avgusta 2016 na spletnem naslovu http://euweb.aiib.org/html/aboutus/governance/Board_of_Governors/?show=1
4. Asian Infrastructure Investment Bank. (2016b). *AIIB President*. Najdeno 3. avgusta 2016 na spletnem naslovu http://euweb.aiib.org/html/aboutus/governance/Senior_Management/President/?show=1
5. Asian Infrastructure Investment Bank. (2016c). *The Asian Infrastructure Investment Bank*. Najdeno 3. avgusta 2016 na spletnem naslovu <http://euweb.aiib.org/html/aboutus/introduction/aiib/?show=0>
6. Asian Infrastructure Investment Bank. (2016d, 1. junij). *Project Summary Information (PSI)*. Najdeno 3. avgusta 2016 na spletnem naslovu <http://euweb.aiib.org/uploadfile/2016/0718/20160718091153373.pdf>
7. Asian Infrastructure Investment Bank. (2016e, 6. julij). *Tajikistan: Dushanbe-Uzbekistan Border Road Improvement Project*. Najdeno 3. avgusta 2016 na spletnem naslovu <http://euweb.aiib.org/uploadfile/2016/0706/20160706014326702.pdf>
8. Asian Infrastructure Investment Bank. (2016f, 6. julij). *Bangladesh: Distribution System Upgrade and Expansion Project*. Najdeno 3. avgusta 2016 na spletnem naslovu <http://euweb.aiib.org/uploadfile/2016/0706/20160706013717248.pdf>
9. Asian Infrastructure Investment Bank. (2016g, 6. julij). *Pakistan: National Motorway M-4 (Shorkot-Khanewal Section) Project*. Najdeno 3. avgusta 2016 na spletnem naslovu <http://euweb.aiib.org/uploadfile/2016/0706/20160706014440100.pdf>
10. Asian Infrastructure Investment Bank. (2016h, 7. julij). *Project Summary Information*. Najdeno 3. avgusta 2016 na spletnem naslovu <http://euweb.aiib.org/uploadfile/2016/0707/20160707033311933.pdf>
11. Asian Infrastructure Investment Bank. (2016i, 25. julij). *Pakistan: Tarbela 5 Hydropower Extension Project*. Najdeno 3. avgusta 2016 na spletnem naslovu <http://euweb.aiib.org/uploadfile/2016/0725/20160725035251792.pdf>
12. Bermingham, F. (2016, 15. junij). AIIB and ADB in landmark co-financing. *Global Trade Review*. Najdeno 3. avgusta 2016 na spletnem naslovu <http://www.gtreview.com/news/asia/aiib-and-adb-in-landmark-co-financing/>

13. Bird, M. (2014, 8. oktober). China Just Overtook the US as the World's Largest Economy. *Business Insider*. Najdeno 7. januarja 2017 na spletnem naslovu <http://www.businessinsider.com/china-overtakes-us-as-worlds-largest-economy-2014-10>
14. Bob, D., Kawai, M., Sun, Y., & Harris, T. (2015, 7. avgust). Asian infrastructure investment bank: China as responsible stakeholder? *Sasakawa Peace Foundation USA*. Najdeno 13. julija 2016 na spletnem naslovu <https://spfusa.org/research/asian-infrastructure-investment-bank-china-as-responsible-stakeholder/>
15. Braithwaite, J., & Drahos, P. (2001). Bretton Woods: Birth and Breakdown. *Global Policy Forum*. Najdeno 3. avgusta 2016 na spletnem naslovu <https://www.globalpolicy.org/component/content/article/209/42675.html>
16. Callaghan, M., & Hubbard, P. (2016, 15. januar). The Asian infrastructure investment bank: Multilateralism on the silk road. *China Economic Journal*. Najdeno 13. julija 2016 na spletnem naslovu <http://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/17538963.2016.1162970>
17. Dajani-González, J. (2015, 22. oktober). *A new multilateral bank to boost investment in infrastructure in Asia*. Madrid: Instituto Elcano.
18. Etzioni, A. (2016). The Asian Infrastructure Investment Bank: A Case Study of Multifaceted Containment. *Lynne Rienner Publishers*. Najdeno 1. oktobra 2016 na spletnem naslovu <http://journals.rienner.com/doi/abs/10.5555/0258-9184-40.2.173?code=lrpi-site>
19. Farrar, B. (2015, 12. april). The AIIB: What Happens When the World Grows Weary of Waiting. *Georgetown Security Studies Review*. Najdeno 3. avgusta 2016 na spletnem naslovu <http://georgetownsecuritystudiesreview.org/2015/04/12/the-aiib-what-happens-when-the-world-grows-weary-of-waiting/>
20. Fisher, L. (2016, 17. februar). Meet Jin Liqun, IFRS Foundation Trustee and first President of the Asian Infrastructure Investment Bank (AIIB). *IFRS*. Najdeno 3. avgusta 2016 na spletnem naslovu <http://www.ifrs.org/Features/Pages/Meet-Jin-Liqun-first-President-of-the-Asian-Infrastructure-Investment-Bank.aspx>
21. Fleming, S. (2016, 13. april). AIIB and World Bank to work on joint projects. *Financial Times*. Najdeno 3. avgusta 2016 na spletnem naslovu <https://www.ft.com/content/3995f790-01b0-11e6-ac98-3c15a1aa2e62>
22. Ganguly, R., & Lee, J. (2016, 2. september). Yuan's Share of World Currency Trading Doubles, BIS Survey Shows. *Bloomberg*. Najdeno 7. januarja 2017 na spletnem naslovu <https://www.bloomberg.com/news/articles/2016-09-02/yuan-s-share-of-world-currency-trading-doubles-bis-survey-shows>
23. Hansakul, S. (2016, 10. februar). Deutsche Bank Research: Asia infrastructure financing. *EuroCham*. Najdeno 13. julija 2016 na spletnem naslovu <http://eurocham.org.sg/news-post/deutsche-bank-research-asia-infrastructure-financing/>

24. Hu, T., Lu, X., & Zhu, L. (2014, 24. oktober). A New Force in International Development: Why did China propose to establish the Asian Infrastructure Investment Bank?. *Wharton IGEL*. Najdeno 1. oktobra 2016 na spletnem naslovu <https://whartonigel.wordpress.com/2014/10/24/a-new-force-in-international-development-why-did-china-propose-to-establish-the-asian-infrastructure-investment-bank/>
25. Huang. Y. (2016). Understanding China's Belt & Road Initiative: Motivation, framework and assessment. *China Economic Review*, 40, 314–321.
26. Humphrey, C. (2015). The prospects of the BRICS New Development Bank and the Asian Infrastructure Investment Bank: Developmental revolution or Bretton Woods revisited? *Odi*. Najdeno 3. avgusta 2016 na spletnem naslovu <https://www.odi.org/publications/9481-developmental-revolution-bretton-woods-revisited>
27. Humphrey, C., Griffith-Jones, S., Xu, J., Carey, R., & Prizzon, A. (2015). Multilateral development banks in the 21st century: Three perspectives on China and the Asian Infrastructure Investment Bank. *Odi*. Najdeno 3. avgusta 2016 na spletnem naslovu <https://www.odi.org/publications/10159-multilateral-development-banks-21st-century-three-perspectives-china-asian-infrastructure-investment-bank>
28. International Monetary Fund. (2016a). *IMF Members' Quotas and Voting Power, and IMF Board of Governor*. Najdeno 1. oktobra 2016 na spletnem naslovu <https://www.imf.org/external/np/sec/memdir/members.aspx>
29. International Monetary Fund. (2016b, 26. september). *The IMF and the World Bank*. Najdeno 1. oktobra 2016 na spletnem naslovu <http://www.imf.org/external/np/exr/facts/imfwb.htm>
30. Karkas, C. (2015). Diverging views on the new Asian Infrastructure Investment Bank (AIIB) in the US and Europe. *European Parliament*. Najdeno 3. avgusta 2016 na spletnem naslovu [http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_ATA\(2015\)554207](http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_ATA(2015)554207)
31. Khan, S. (2015, 17. junij). Japan's Dilemma and AIIB. *Indian Council of World Affairs*. Najdeno 1. oktobra 2016 na spletnem naslovu http://www.icwa.in/view_points.html
32. Mishra, R. (2015, 9. julij). Asian Infrastructure Investment Bank: The Way Ahead. *Indian Council of World Affairs*. Najdeno 1. oktobra 2016 na spletnem naslovu http://www.icwa.in/issue_briefs.html
33. Morrison, W. (2015, 21. oktober). China's Economic Rise: History, Trends, Challenges, and Implications for the United States. *Eldis*. Najdeno 3. avgusta 2016 na spletnem naslovu <https://www.everycrsreport.com/reports/RL33534.html>
34. Orr, G. (2016). What might happen in China in 2016? *McKinsey&Company*. Najdeno 7. januarja 2017 na spletnem naslovu <http://www.mckinsey.com/business-functions/strategy-and-corporate-finance/our-insights/what-might-happen-in-china-in-2016>

35. PricewaterhouseCoopers. (2014). *Infrastructure development in Asia Pacific (APEC) The next 10 years*. Najdeno 1. oktobra 2016 na spletnem naslovu <https://www.pwc.com/gx/en/capital-projects-infrastructure/assets/infrastructure-development-in-asia-pacific.pdf>
36. Rajiv, B. (b.l.). *Reshaping the Financial Architecture for Development Finance: The new development banks*. *LSE*. Najdeno 13. julija 2016 na spletnem naslovu <http://eprints.lse.ac.uk/61120/>
37. Rašković, M. (2015). Največje svetovno gospodarstvo na treh nogah. *Delo: Sobotna Priloga*, 56(74), 12–13.
38. Rašković, M. (2016, 6. februar). Lovljenje ravnotežja v letu nagajive in nepredvidljive opice. *Delo: Sobotna Priloga*, 56(31), 31.
39. Rašković, M. (2017). *China's Strategy for Development: From 'Crossing the River by Feeling the Stones' to 'Revving up the Consumer'*. V H. Davies & M. Rašković (ur.), *Understanding a Changing China: Key Issues for Business* (str. 1–288). London: Routledge.
40. Renard, T. (2015). *The Asian Infrastructure Investment Bank (AIIB): China's new multilateralism and the erosion of the West*. *AEI*. Najdeno 3. avgusta 2016 na spletnem naslovu <http://aei.pitt.edu/64789/>
41. Sekine, E. (b.l.). *Aims and Prospects of the Asian Infrastructure Investment Bank Proposed by China*. *SSRN*. Najdeno 3. avgusta 2016 na spletnem naslovu https://papers.ssrn.com/sol3/papers2.cfm?abstract_id=2626968
42. Shengdun, H. (2015, 17. april). World Bank, IMF: will work with AIIB. *China daily*. Najdeno 3. avgusta 2016 na spletnem naslovu http://usa.chinadaily.com.cn/world/2015-04/17/content_20457547.htm
43. Shubhomoy, R. (2015). *Infrastructure Finance and Financial Sector Development*. *Asian Development Bank Institute*. Najdeno 13. julija 2016 na spletnem naslovu <http://www.adb.org/sites/default/files/publication/159842/adbi-wp522.pdf>
44. Siew Mun, T. (2015). *Trends in Southeast Asia: The politics of the Asian infrastructure investment bank*. *Institute of southeast Asian studies*. Najdeno 3. avgusta 2016 na spletnem naslovu https://www.iseas.edu.sg/images/pdf/Trends_2015_10.pdf
45. Snell, S. (2015, 21. marec). *U.S. Allies Split with Washington, Bank with China*. *U.S.-China Economic and Security Review Commission*. Najdeno 3. avgusta 2016 na spletnem naslovu <https://www.uscc.gov/Research/us-allies-split-washington-bank-china>
46. Stephey, M.J. (2008, 21. oktober). *A Brief History of Bretton Woods System*. *Time*. Najdeno 13. julija 2016 na spletnem naslovu <http://content.time.com/time/business/article/0,8599,1852254,00.html>
47. Tahilyani, N., Tamhane, T., & Tan, J. (2011). *Asia's \$1 trillion infrastructure opportunity*. *McKinsey&Company*. Najdeno 13. julija 2016 na spletnem naslovu <http://www.mckinsey.com/industries/private-equity-and-principal-investors/our-insights/asias-1-trillion-infrastructure-opportunity>

48. *The Economist*. (2016, 2. julij). The AIIB: The infrastructure power. Najdeno 7. januarja 2017 na spletnem naslovu <http://www.economist.com/news/finance-and-economics/21701494-reasons-be-enthusiastic-about-chinas-answer-world-bank-infrastructure>
49. The EU Chamber of Commerce in China. (2016). *Overcapacity in China: An Impediment to the Party's Reform Agenda*. Najdeno 7. januarja 2017 na spletnem naslovu <http://www.eurochamber.com.cn/en/publications-overcapacity-in-china>
50. Weisbrot, M., & Johnston, J. (2016, 6. april). Voting Share Reform at the IMF: Will it Make a Difference? *Center for Economic and Policy Research*. Najdeno 3. avgusta 2016 na spletnem naslovu [http://cepr.net/search-results?q=Voting Share Reform at the IMF: Will it Make a Difference](http://cepr.net/search-results?q=Voting+Share+Reform+at+the+IMF:+Will+it+Make+a+Difference)
51. The World Bank Group. (2016). *World DataBank: World Development Indicators*. Najdeno 7. januarja 2017 na spletnem naslovu <http://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?source=2&country=CHN#>
52. Wu, Z. (2014, 28. julij). The benefits of the Asian Infrastructure Investment Bank. *China US Focus*. Najdeno 1. oktobra 2016 na spletnem naslovu <http://www.chinausfocus.com/finance-economy/the-benefits-of-the-asian-infrastructure-investment-bank/>
53. Xu, K. (2015). *The Potential Impact of Asian Infrastructure Investment Bank on economic growth in Asian Developing Countries: Opportunities and Challenges* (magistrsko delo). Helsinki: Aalto University School of Business.
54. Zhang, L., & Tao, K. (2016). The Economics of RMB Internationalization. *Asian Economic Papers*, 15(1), 104–123.